БҮХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Буряад-Монголой ҮНЭН

КПСС-эй Бурят-Монголой обкомой, БМАССР-эй Верховно Соведэй, КПСС-эй Улан-Удын горкомой орган.

№ 178 (6613)
СЕНТЯБРИИН 5 СУББОТО
1953 он

Сэн 20 мүнгэн.

Нютагай промышленностиин худэлмэридэхи дутагдалнуудые эрид шууд усадхаха

1951—1955 онуудта СССР-ые хүгжөөхэ табадахи табанжэлэй түсэб тушаа партиин XIX съездын директивэнүүд соо нютагай промышленностиие ба олзоборилгын кооперациие улам хүгжөөхэ, тэдэнэй үйлэдбэрилдэг продукциин шанарые бүри һайжаруулха гэжэ хэлэгдэнэ.

Мүн СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин баталан абаһан шиидхэбэринүүд соо манай социалистическэ ороной арадай ажахые хүгжөөхэ, хүн зоной ажабайдалай материальна болон культурна хэмжээе бүри дээшэлүүлхэ тухай ехэхэн зорилгонууд табигдана. Советскэ правительствые толгойлогшо нүхэр Г. М. Маленков сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо хүнгэн ба эдеэ хоолой промышленностиин бүхы һалбаринуудые эршэмтэйгээр хүгжөөн дэбжүүлхэ, предприятинуудай үйлэдбэрилдэг продукциин шанарые эрид шууд һайжаруулха, тэрэнэй өөрынь үные химдаруулха гээшэ мүнөө үеын хойшолуулагдашагүй зорилго болоно гэжэ заагаһан байна.

Ажалша олонитын саг үргэлжэ ургажа байгаа материальна болон культурна эрилтэнүүдые һайнаар хангаха хэрэгтэ нютагай промышленностиин, олзоборилгын кооперациин предприятинууд болон артельнүүд тон ехэ үүргэ дүүргэнэ.

Нютагай промышленностиин болон олзоборилгын кооперациин худэлмэрилэгшэд парти, правительствын шухала документнүүдтэй танилсаад байхадаа, өөһэдынгөө политическэ эдэбхиие улам дээшэлүүлэн, парти ба правительствын табиһан гайхамшагта ехэ зорилгонуудые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэхэбди гэжэ нэгэн һаналтайгаар мэдүүлнэ.

Кировэй нэрэмжэтэ Улан-Удын олзоборилгын артелиин коллектив жэлэйнгээ түсэбые уридшалан дүүргэжэ, түсэбһөө гадуур 500 мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилэн гаргаха, продукциин ассортиментые бүри үргэдхэхэ, шанарыень һайжаруулха, үныень химдаруулха гэһэн уялгануудые абаба. Мүн иимэрхүү уялгануудые Кяхтын, Зэдын, Железнодорожно районуудай промкомбинадууд, Улан-Удын оёдолой, мебельнэ фабрикануудай болон бусад предприятинуудай коллективүүд абаһан байна.

Предприяти бүхэн доторойнгоо резервнүүдые болон нютагай түүхэй эд дүүрэн ашаглажа шадабал хүн зоной хэрэглэдэг эд товарнуудые ехээр, һайн шанартайгаар гаргажа болохо байна гэжэ түрүү предприятинуудай дүй дүршэл харуулна.

Гэхэ зуура, манай республикын Нютагай промышленностиин министерствын предприятинууд ба Бурпромсоведэй системын олзоборилгын артельнүүд республика соогоо байһан материалнуудые дүүрэн ашаглажа, үргэн хэрэглэлэй товарнуудые ехээр үйлэдбэрилжэ шаданагүй гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Эдэ системэнүүдэй олонхи предприятинууд хэдэн жэлэй турша соо гүрэнэй даалгабарита түсэбые дүүргэнэгүй, хододоо үйлэдбэриин гарзада ородог тула продукци үйлэдбэрилгые үргэдхэхэ арга боломжонуудаа ашаглажа шаданагүй. Гансал энээнһээ боложо Мухаршэбэрэй, Курумканай, Ахын, Бичурын аймагуудай промкомбинадууд гүрэнэй даалгабариие тоогойшье, ассортиментыншье талаар дүүргэнэгүй. Нёдондо жэлдэ нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин предприятинууд бүхы дээрээ 3,5 миллион түхэригэй продукци дутуу гаргаһан юм. Мүн энэ жэлэй түрүүшын хахадташье хэдэн зуун мянган түхэригэй продукци үйлэдбэрилбэгүй. Сентябриин нэгэндэ болоһон Улан-Удын городской партийна активай суглаан илангаяа олзоборилгын кооперациин худэлмэридэхи нилээд олон дутуу дундануудые элирхэйлээд, тэдэниие усадхаха талаар шанга эрилтэнүүдые табиһан байна.

Манай республикын аймагууд элдэб янзын модоор, малтамалнуудаар болон арһа, нооһон, аргамжын улһан гэхэ мэтын түүхэй эдүүдээр тон баян байна. Теэд эдэ материалнууд болон түүхэй эдүүдые дүүрэнээр ашаглаха тухай нютагай промышленна предприятинуудай хүтэлбэрилэгшэд, советскэ органууд анхаралаа хандуулнагүй. Жэшээлхэдэ, Хориин аймагта мебель, тэргэ, тэргын мөөринүүдые үйлэдбэрилхэ арга боломжонууд дүүрэн бии байбашье, энэ аймагай промкомбинат колхозуудта ба хүн зондо тон шухала хэрэглэгдэхэ эдэ зүйлнүүдые үйлэдбэрилнэгүй. Мүн энэ аймагай Бурпромсоведэй системын «20 годовщина Октября» гэжэ олзоборилгын артель бэлэн байһан материалаар хубсаһа болон сабхинуудые оёхоһоо бэшэ юумэ юушье хэнэгүй.

Прибайкальска аймагай «Лесохимик» гэжэ «Бурлесхимпромсоюзай» системын олзоборилгын артель тус аймагта ехээр ургадаг хуһан болон тополёор һайн шанартай мебель олоор, һайнаар хэхэ арга боломжотой байгаа. Теэд, энэ артелиин хүтэлбэрилэгшэд ба Прибайкальска аймгүйсэдком эдэ арга боломжонуудые ашаглаха тухай артелиин гэшүүдэй хүсэ шадалые элсүүлнэгүй.

Республикын городуудай болон хүдөөгэй хүн зон һайнаар үйлэдбэрилэгдэһэн мебель, кровать, амһарта, гутал, хубсаһа ба бусад зүйлнүүдые тон ехээр хэрэглэнэ. Ушар тиимэһээ республикын Нютагай промышленностиин министерство, «Бурпромсоведэй» ба «Бурлесхимпромсоюзай» правленинууд үргэн хэрэглэлэй продукциие ехээр үйлэдбэрилхэ, харьяата предприятинуудайнгаа даалгабарита түсэбүүдые ассортиментыншье, шанарайшье талаар дүүргэлгые хангаха ёһотой.

Нютагай Соведүүд болбол нютагай промышленностиин ба олзоборилгын кооперациин худэлмэриие һайнаар хүтэлбэрилхэ уялгатай гэжэ партиин XIX съездын директивэнүүд соо хэлэгдэнэ. Тиимэһээ республикын ба аймагуудай советскэ органууд предприятинуудай худэлмэреэр үдэр бүри һонирхохо, нютагай материалнуудые, түүхэй эдые, бии байһан механизмуудые дүүрэнээр ашаглажа, үйлэдбэриин бүтээсые дээшэлүүлхэ хэрэгтэнь тэдэндэ бодото туһаламжа үзүүлхэ зэргэтэй.

Мүн Республикын Министрнүүдэй Соведэй түсэблэлгын комисси ба тэрэнэй аймагуудтахи органууд нютагай материалнуудые, түүхэй эдэй запасуудые элишэлхэ, нютагай промышленностиин предприятинуудай худэлмэриие эмхитэй һайн болгохо ба тэрэнэй ажал-ябуулгые хододоо хинан шалгажа байха уялгатай.

Нютагай материалнуудые ба түүхэй эдые ашаглажа, үргэн хэрэглэлэй эд бараа ехээр үйлэдбэрилхэ гээшэ тон шухала хэрэг мүн. Ушар тиимэһээ партийна организацинууд нютагай промышленностиин предприятинуудай ажалые һайнаар эмхидхэхэ, тэдэнэй худэлмэриие шалгажа байха, худэлмэришэдэй дунда ниитэ-политическэ худэлмэри үргэнөөр ябуулха, хүн зоной хэрэглэхэ үргэн хэрэглэлэй эд бараае ехээр үйлэдбэрилхэ хэрэгтэ предприятинуудай худэлмэрилэгшэдэй ажалай ба политическэ эдэбхиие дээшэлүүлхэ үүргэтэй.

Үргэн хэрэглэлэй эд бараа бүри ехээр үйлэдбэрилэн гаргахын тулада бүхы арга боломжонуудаа хүсэдөөр ашаглахые советскэ арадай интересүүд эринэ. Эдэ зорилгонуудые шиидхэхэ гээшэ республикын нютагай ба кооперативна промышленностиин бүхы худэлмэрилэгшэдэй арюун уялга мүн.

БУРЯТ-МОНГОЛОЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ДЕПУТАДУУДАЙ АНХАРАЛДА

Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессидэ ерэһэн депутадуудые Соведүүдэй 1 Байшангай хоёрдохи дабхарта, № 49 комнато соо бүридхэлдэ абаха байна.

4-47, 5-86 телефонуудаар хөөрэлдэжэ, мэдэхэдэ болохо.

Түрэл орон доторнай

Ажалта үдэртэ түрүүшын аванс үгтэбэ

КИШИНЕВ, сентябриин 2. (ТАСС). Молдавиин хэдэн зуугаад колхозууд ажалта үдэрнүүдтэ авансаар үгэжэ эхилбэ.

Чадыр-Лунгска районой хүдөө ажахын артельдэ ажалта үдэр бүридэ хоёр килограмм орооһон авансаар үгтэбэ. Ленинэй нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артелиин гэшүүдэй бүлэнэр тус бүридөө 20—30 центнер шэниисэ абана.

Слободзейскэ райондо ажалта үдэр ехээр түлэгдэдэг юм. Карл Марксын нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артель намарай тарилгын бүхы талмайн гектар бүриһөө 20 центнер орооһо суглуулба. Колхозникууд мүнөө дээрээ ажалта үдэр бүхэндөө 1,5 килограмм шэниисэ авансаар абаба, һүүлшын тоосоондо 2 — 3 килограмм орооһон үгтэхэ юм. Ленинэй нэрэмжэтэ миллионер колхоздо тариаанһаа гадуур, түрүүшын хахад жэлдэ олдоһон ажалта үдэрнүүдтэ авансаар тус бүридөө 3 түхэриг мүнгэн үгтэхэ байна.

Ленинградска авторучканууд

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 2. (ТАСС). Красинай нэрэмжэтэ «Союз» гэжэ ленинградска заводой гаргаһан продукци ороной олон хизаарнуудта үдэр бүри эльгээгдэнэ. Автоматическа ручка, карандаш, готовальня ба һургуулиин бусад хэрэгсэлнүүдые гаргалга ехэ болоно, ассортиментнь ехэ болгогдоно, шанарынь һайжаруулагдана.

Энэ жэлдэ 2,8 миллион комплект авторучканууд ба автокарандашууд гаргагдажа, үнгэрэгшэ жэлэйхиһээ хоёр дахин ехэ болобо.

Предприяти жэлэй эсэс хүрэтэр 4,5 миллион автоматическа ручканууд ба карандашуудые, 110 мянган готовальнинуудые бүтээжэ гаргаха байна.

Намарай ячмениин шэнэ сорт

НАЛЬЧИК, сентябриин 2. (ТАСС). Кабардинска АССР-эй колхозууд ба совхозуудта намарай культурануудые тарижа эхилээ.

Кабардинска селекционно станциин коллективэй «Юбилейнэ — 25» гэжэ намарай ячмень ехэнүүд массивуудта түрүүшынхеэ таригдана. Колхозуудта үйлэдбэриин шалгалтын харуулһанай ёһоор, энэ сорт хадаа, районировалагдаһан сортнуудай ургасатай жэшээлхэдэ гектар бүриһөө 3—4 центнерээр үлүү гараха болоно.

Ленинград. «Пролетарская победа» гэжэ № 2 гуталай фабрикын коллектив үнгэрһэн жэлэйхитэй сасуулхада модельнэ гутал бүтээн гаргалгые 80 гаран процентээр дээшэлүүлээ. Жэлэй программые амжалтатайгаар дүүргэхын түлөө тэмсэжэ, тус коллектив түсэбһөө гадуур 25 мянган пар гутал нэгэ һарада гаргаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: эхэнэрнүүдэй модельнэ гутал оёхо цехын участогай конвейер харагдана. Наада захадань — худэлмэрилэгшэд Е. Ф. Белка (баруун гарһаа) ба И. К. Костылева гэгшэд байна, тэдэнэр нормоёо ехээр үлүүлэн дүүргэнэ.

ТАСС-эй фотохронико.

Марксизм-ленинизмын университедтэ

ЛЕНИНГРАД, сентябриин 2. (ТАСС). КПСС-эй Ленинградска горкомой дэргэдэхи марксизм-ленинизмын үдэшын университедтэ үсэгэлдэр занятинууд эхилбэ. Энэ жэлдэ нэгэдэхи курсдань 5 мянган һурагшад оронхой. Областиин хүдөөгэй интеллигенциин мянга гаран түлөөлэгшэд марксистско-ленинскэ теориие заочноор шудалха юм. Университедэй центральна отделенидэ, филиалнуудта ба заочно отделенидэнь 9 мянга гаран хүн һуралсаха байна.

Сибирьтэхи хилээмэнэй шэнэ заводууд

НОВОСИБИРСК, сентябриин 2. (ТАСС). Үндэр шанартай хилээмэ ба булкануудые үйлэдбэрилхэ, хилээмэнэй механизированнэ № 5 завод мүнөөдэр баригдажа дүүрэбэ.

Һаяшаг Красноярска хизаарай Заозерно гэжэ тосхондо хилээмэнэй шэнэ завод баригдаба. Красноярска хилээмэнэй № 2 завод, Читинскэ хилээмэнэй № 1 завод, Тобольско, Ялуторовско городуудай хилээмэнэй заводууд ехэ болгогдоо.

Шэнээр баригдаһан ба үргэн болгогдоһон предприятинуудай ашаар Сибириин хилээмэ барилгын промышленностиин үйлэдбэри энэ оной 8 һарын турша соо сүүдхэ соо 230 тонно хүрэтэр ехэ болобо.

Заводуудта ба пекарнинуудта үйлэдбэри ехэтэй олон машинанууд табигданхай.

Шэнэ магазинууд, столовонууд, чайнанууд

НАЛЬЧИК, сентябриин 2. (ТАСС). Нальчигай центртэ промтоварна ехэхэн магазин үсэгэлдэр нээгдээ. Хамта 200 мянгаһаа дээшэ түхэригэй нооһон, торгон, хлопчатобумажна бүд, пальто, эрэгтэйшүүлэй, эмэгтэйшүүлэй, ухибүүдэй костюмуудые, трикотаж, гутал ба бусад товарнуудые эндэхи ажалшад энэ үдэр соо худалдан абаба.

Кабардагай городууд ба тосхонуудта 20 шэнэ магазинууд, столовонууд ба чайнанууд нээгдэнхэй. Жэлэй эсэс хүрэтэр үшөө тэды шэнээн нээгдэхэ байна. Республикын столицада колхозно шэнэ рынок баригдаба.

Камчаткын ажалшадта эд товар асарагдана

ПЕТРОПАВЛОВСК - КАМЧАТСКИЙ. (ТАСС). «Ногин» гэдэг пароход Камчаткын ажалшадта ехэхэн эд товар асарба. Энэ хадаа мүнөө жэлдэ элдэб ашаануудые Петропавловскда асарһан олон пароходуудай нэгэн юм.

Камчаткын магазинууд Москваһаа, Ленинградһаа, Киевһээ ба ороной бусад городуудһаа эрхим шанартай гуталнууд, оёгдомол хубсаһа, торгон ба нооһон бүд, велосипедүүд, мотоциклнууд ба эдеэ хоолой зүйлнүүдые абадаг байна.

Нүхэрэй ёһоной уулзалга

«Зүүн-Бенгальска клуб» (Инди)— «Динамо» (Москва)

Сентябриин 1-дэ «Динамо» гэжэ московско стадион дээрэ сугларһан хэдэ мянган москвагайхид СССР-тэ айлшалжа ерэһэн индийскэ футболистнуудые халуунаар амаршалба. Калькуттын Зүүн-Бенгальска клубай команда мүнөө столицын динамовецуудтай нүхэрэй ёһоной наадалга хэбэ.

Уласхоорондын нүхэрэй ёһоной уулзалга Москвагай динамовецуудай илалтаар 6:0 тоотойгоор дүүрэбэ. (ТАСС).

Правлениингээ худэлмэри зүбөөр эмхидхээ

Ямаршье хүтэлбэрилгын хүсэн коллективнэ нигта жагсаалтай, бата нэгэдэлтэй байдагһаа дулдыдадаг. Хүтэлбэрилгэдөө коллегиальна байха гээшэ хамаг принципиальна асуудалнууд хүсэд һайнаар, бүхы талаһаа шудалагдаһанай эсэстэ зүбөөр шиидхэгдэхэ гэһэн удхатай. Юуб гэхэдэ, ганса хүнэй шиидхэһэн шиидхэбэри эндүүтэй байжа болохо. Хүтэлбэрилэгшэд хэршье дүршэлтэй байгаа һаа, коллективэй дүй дүршэлдэ ба эрдэмдэ хүрэжэ шадахагүй. Тиимэһээ хүтэлбэрилэгшэд болбол өөһэдынгөө үдэр бүриин хүтэлбэрилгэдэ олоной дүй дүршэлые хэрэглэхэ, олониитын голосые шагнаха ёһотой. Тиигэбэл, хэзээшье эндүүгүй шиидхэбэринүүдые гаргаха, мэргэжэл ехэтэйгээр хүтэлбэрилжэ шадаха байна.

Парти, правительствын заабариие бодотоор бэелүүлэн, Түнхэнэй аймагай томодхогдоһон «Путь Ленина» колхозой правлени ниитынгээ ажахые коллегиальнаар хүтэлбэрилхые оролдодог. Правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэхэ асуудалые правлениин гэшүүн бүхэн уридшалан гүнзэгыгөөр шэнжэлдэг байна. Энэнь колхозой урда байһан зорилгонуудые зүбөөр ба оперативнаар шиидхэхэ арга боломжо олгоно.

Тус колхоздо правлениин заседанинууд яажа бэлэдхэгдэнэ, үнгэргэгдэнэб?

Түбхын түрүүн правлениин худэлмэри һара һараар заатагүй түсэблэгдэдэг. Худэлмэриин түсэб правлениин заседани дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, баталагдадаг юм. Правлениин заседанинууд һарадаа 3-һаа үсөөн бэшэ дахин үнгэргэгдэдэг. Правлениин гэшүүн бүхэн правлениингээ худэлмэриин түсэбые, заседанинуудай болохо болзорые һайн мэдэхэ тула дахин һануулгагүйгөөр заседанидаа ерэдэг байна. Заседани дээрэ хэлсэгдэхэ асуудалнуудые бэлэдхэлгэдэ правлениин гэшүүд, мүн тэрэ хэрэгые мэдэхэ, дүршэлтэй колхозно эдэбхитэд хабаадуулагдана.

Жэшээлхэдэ, түсэбэй ёһоор июлиин 31-дэ правлениин заседани дээрэ тэжээл бэлэдхэлэй бригадада үбһэ хуряалгын ябаса тухай асуудал хэлсэгдээ. Энэ асуудал бэлэдхэхын тула правлениин гэшүүд нүхэд Хамаганов ба Гомбоев тус бригадада ошожо, бригада яахадаа гээгдэлтэйгээр худэлмэрилнэб, юундэ ажалайнь шанар мууб, хэһэн худэлмэриинь тоо бүридхэл юундэ зүбөөр эрхилэгдэнэгүйб гэжэ элирүүлһэн байгаа. Заседани дээрэ түрүүшээр тэжээл бэлэдхэлэй бригадын бригадир С. Д. Гомбоевой тоосоон шагнагдаһан байна. Һүүлээрнь энэ асуудалые бэлэдхэһэн хүнүүд дэлгэрэнгыгээр хэлээ. Ингээд байхада тус бригадада үбһэ хуряалгын ямараар ябуулагдажа байһыень правлениин гэшүүд мэдэжэ абаһан ба бригадын худэлмэриие һайжаруулха хэмжээнүүд абтаһан байна. Мүн бусадшье бригадануудта үбһэ хуряалгын худэлмэриин гээгдэлдэ ороһониие хараадаа абажа, правлени болбол тэжээл бэлэдхэлэй худэлмэриин графигые дахин хаража үзөөд, үбһэ хуряалгын гол шухала худэлмэринүүдые үргэлжэдөө таряа хуряалгын эхилтэр дүүргэхэ гэжэ шиидэһэн байна.

Энэ колхозой правлени гансашье ажахын мүнөө ябажа байгаа асуудалнуудые бэшэ, мүн ниитынгээ ажахые хүгжөөхэ перспективнэ асуудалнуудые шиидхэнэ. Правлениин заседани дээрэ бригаданууд, фермэнүүд болон тус тус колхозникуудай хоорондохи социалистическэ мүрысөөн тухай асуудал харагдадаг.

Шухала асуудалнуудые правлениин оперативнаар шиидхэдэг байһанай ашаар «Путь Ленина» колхозой ажахы саг үргэлжэ хүгжэжэ байна. Ниитын малажал хүгжөөхэ гүрэнэй түсэбые артель эбэртэ бодо малаар 105,7, хонёор—111,6, гахайгаар—119,4, адуу морёор—115,7, шубуугаар—137,6 процент дүүргээ. Тэрэшэлэн байгша ондо хүдөө ажахын культурануудые агротехническэ эрхим болзорто тариһанай ба тэдэнэй хойноһоо һайнаар харууһалһанай ашаар мүнөө муу бэшэ ургаса хуряажа байна. Колхозникуудай ажалай журам ба эдэбхи нилээд дээшэлээ.

Гэбэшье, «Путь Ленина» колхозой правлениин худэлмэридэ дутагдалнууд үгы гэхын аргагүй. Абтаһан шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтын хойноһоо хиналтын үшөө һулаар табигдаһан ябадал правлениин худэлмэридэхи ехэхэн дутагдал болоно. Тэрэнэй эсэстэ ажахын шухала асуудалнууд нобшо удаанаар шиидхэгдэдэг байна. Энэ колхоздо малайнь ашаг шэмэ үшөөл бага, малай типовой байранууд тон удаанаар баригдадаг байха юм. Ниитынгээ ажахые саашадань улам түргэнөөр хүгжөөхэ угаа ехэ арга боломжонуудаа колхозой правлени гүйсэд хэрэглэнэгүй.

«Путь Ленина» колхозой правлени артельнэ томо ажахыгаа яһала зүбөөр хүтэлбэрилнэ гэжэ тэмдэглэхэ хэрэгтэй. Колхозно тарияашадай урда партиин XIX съездын табиһан зорилгонуудые амжалтатайгаар бэелүүлгэдэ тус правлени бүхы колхозникуудайнгаа хүсэл зоригые эмхидхэн элсүүлнэ.

Н. Домышев, КПСС-эй Түнхэнэй айкомой хүдөө ажахын таһагые даагша.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Ёһо тэдыгээр үнгэргэгдэһэн пленум

КПСС-эй Ториин айкомой XI пленум һаяхан үнгэргэгдөө. Ниитын ажалда колхознигуудые хабаадуулха, колхозуудай ажалай ресурснуудые гүйсэдөөр хэрэглэхэ талаар партийна организацинуудай зорилго тухай элидхэл КПСС-эй айкомой секретарь нүхэр С. Б. Хандажапов хэбэ.

Тус пленум дээрэ табигдаһан энэ асуудалай ехэ удхашанартай байһаниинь элитэ. Юуб гэхэдэ, тус аймагай колхозуудта ажалай эмхидхэл һула, хүдэлмэриин хүсэн дутуугаар хэрэглэгдэдэг байна. Элдэб шалтагаануудые урдаа барижа, түхэрэен жэл соо ниитын ажалда хабаададаггүй, ажалта үдэрэй тогтоогдоһон минимум олодоггүй колхознигууд эндэ үсөөн бэшэ юм. Колхозуудта мүнөө болотор ажалай нормо, тэрэнэй түлэбэриин хэмжээн шэнээр хаража үзэгдэнэгүй, хүдөө ажахын культурануудай ургаса ба малажалай продуктнуудые абаһанайнь зэргээр колхознигуудта түлэбэри үгэхэ гурим сахигданагүй.

Гэхэ зуура, нүхэр Хандажапов энэ асуудалаар час хахад элидхэлээ үргэлжэлүүлжэ, хэдэн олон тоо баримтануудые дурдабашье, ажалай эмхидхэлэй юундэ муу, хүдэлмэриин хүсые аймагай колхозуудай юундэ зүбөөр хэрэглэдэггүй байһанай шалтагаанине элирхэйлээгүй, тэдэнине усадхаха хэмжээнүүд тухай хэлээгүй.

Элидхэлшэ бодото байдалые һайн мэдэхэгүй байһаа гэхэдэ алдуу болохогүй байна. Юуб гэхэдэ, нүхэр Хандажапов хэдэн олон тоо баримтануудые элидхэл соогоо буруугаар хэлээ. Энээнине баталан нэгэ жэшээ харуулая. Аймаг соогоо эгээн түрүү колхоз болохо «Заветы Ильича» артелиин адуушан нүхэр Идан Дагбаев энэ жэлэй үнгэрһэн 6 һарын туршада 100 гүүдһээ 108 толгой унага абажа, ехэ амжалта түйлаба гэжэ тэрэ элидхэл соогоо мэдүүлбэ. Теэд үнэндөө энэ колхозой адуушан нүхэр Дагбаев харууһалжа байһан 126 гүүдһээ 102 толгой унага абаһан байна. Иимэнүүд жэшээнүүдые мүн үргэлжэлүүлжэшье болоно.

Элидхэлэй һонигүй, удха муутай байһан дээрэһээ олон хүнүүд һажажа, хурхиралдажа һууба. Элидхэлшын һүүлээр үгэ хэлэлгэ ба асуудал һуралга болобо. Теэд пленумдэ хабаадагшадай табиһан хэдэн асуудалнуудта элидхэлшэ тодорхой харюу үгэжэ шадахагүй байба.

Энэ тон шухала асуудалай хангалтагүйгөөр бэлэдхэгдэжэ, пленум дээрэ табигдаһыень үшөө юун гэршэлнэб гэхэдэ, элидхэлэй һүүлээр тон үсөөн хүн үгэ хэлэһэн, шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ багаар дэлгэрүүлэгдэһэн байна. Тиихэдэ, партиин айкомой хүдөө ажахын таһагые даагша нүхэр Браун, пропаганда ба агитациин таһагые даагша нүхэр Шатуев, аймгүйсэдкомой түрүүлэгшэ нүхэр Хандуев, тэрэнэй орлогшо нүхэр Очиров гэгшэд үгэ хэлээгүй, дуугай һуугаад үнгэрбэ.

Пленум дээрэ үгэ хэлэһэн, Молотовой ба Свердловэй нэрэмжэтэ колхозуудай партийна организацинуудай секретарьнууд нүхэд Буянтуев, Каратаев, Андреевэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ нүхэр Каратаев гэгшэд хүдэлмэриин наһанай колхознигуудай тоое дурдаад, хэды хүнэй ажалта үдэрэй минимум олоогүй тухай хэлээд лэ, үгэеэ дүүргэһэн байха юм. Ниитын ажалда колхознигууд яахадаа һулаар хабаадуулагдадаг, энэ дутагдалые яажа усадхаха тухай, колхознигуудай ажабайдал улам һайжаруулха, хүүгэдэй ясли эмхидхэхэ, ниитэ-политическэ хүдэлмэри шангадхаха, социалистическэ мүрысөө эмхидхэхэ гэхэ мэтэ тухай юушье хэлээгүй.

Эдэ баримтанууд юу харуулнаб гэхэдэ, КПСС-эй тус айком энэ пленумые үнгэргэхэ хэрэгтэ тон харюусалгагүйгөөр хандаа гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Д. Доржиев,
манай корреспондент.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлдэ һайнаар бэлдэхэ

«Аймагай культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ тухай» асуудал КПСС-эй Түнхэнэй айкомой XII пленум дээрэ һаяхан зүбшэн хэлсэгдээ. Энэ асуудалаар аймагай Соведэй гүйсэдкомой түрүүлэгшын орлогшо нүхэр И. Е. Федоров элидхэл хээ.

Жэмһэгэй, Тоорын хүдөөгэй клубуудай, аймагай Культурын байшангай муугаар хүдэлмэрилдэг тухай элидхэлшэ ба үгэ хэлэһэн нүхэд Тырхеева, Шотхоноев, Шулунов гэгшэд тэмдэглэһэн байна. Тэдэ клубууд хүдөөдэхи культурно-гэгээрэлэй хүдэлмэриин бодото центрнүүд боложо шадаагүй байха юм. Тэдэнэй хүдэлмэри ажалшадай культурна эрилтэнүүдые хүсэд ханганагүй. Тэдээн соо кружковой хүдэлмэри эмхидхэгдэнэгүй, лекци, элидхэл үсөөн хэгдэнэ. Эдэ эмхи зургаанууд үбэлдэ муугаар бэлэдхэнэ.

Культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудай хүдэлмэрине сельскэ Соведүүдэй, колхозуудай правлениинүүдэй ба партийна эхин организацинуудай зүгһөө һулаар хүтэлбэрилдэг тухай пленум дээрэ шүүмжэлэл ороо. Жэмһэгэй, Толтойн, Түнхэнэй хүдөөгэй клубуудай, Зактуйска уншалгын байшангай, Тоорын библиотекын илангаяа муугаар үбэлдэ бэлэдхэжэ байһан тухай эндэ тэмдэглэгдээ. Эдэ эмхи зургаанууд гэр байраа оройдоошье заһабарилнагүй.

Малай бүхы фермэнүүд дээрэ улаан булангуудые түхеэрхэ, тэдэнине үбэлэй үеын хүдэлмэридэ бэлэдхэхэ шухала байһан тухай үгэ хэлэгшэд тэмдэглээ. Аймсоведэй гүйсэдкомой культурын таһагай ба КПСС-эй айкомой пропаганда ба агитациин таһагай зүгһөө культурно-гэгээрэлэй эмхи зургаануудые муугаар хүтэлбэрилдэг тухай шүүмжэлэгдээ.

Зүбшэн хэлсэһэн асуудалаараа пленум дэлгэрэнгы тогтоол гаргаа.

П. Демин.

Агитаторнуудай кустовой семинар

Иволгын аймагай Хрущевой нэрэмжэтэ, Калининай нэрэмжэтэ, «Осоавиахим» колхозуудай партийна эхин организацинуудай агитаторнуудай кустовой семинар Саянта тосхондо һаяхан үнгэргэгдэбэ. Семинарта 25 агитаторнууд хабаадалсаа.

СССР-эй Верховно Соведэй V сессиин шиидхэбэринүүдые арад зондо тайлбарилха талаар агитаторнуудай зорилгонууд тухай партиин айкомой пропагандист нүхэр Танхаров, таряа хуряалгые хаһа сагсоонь, гээлтэ хоролтогүйгөөр үнгэргэхэ тухай аймсоведэй гүйсэдкомой хүдөө ажахын ба бэлэдхэлэй управлениин агроном нүхэр Бессонов элидхэл хэһэн байна.

Агитаторнууд хүдэлмэриингээ дүй дүршэл тухай, саашанхи зорилгонууд тухайгаа хөөрэлдөө.

Бурят-Монголой АССР-эй

Министрнүүдэй Соведтэ

Советскэ эмхи зургаануудтахи хүдэлмэриин үдэрэй гурим тухай

Бурят-Монголой АССР-эй Министрнүүдэй Совет хадаа республиканска ба нютагай удхашанартай эмхи зургаануудта ба организацинуудта хүдэлмэри үглөөгүүр 9 часта эхилхэ, обедтэ 1 часай забһарлалтатайгаар үдэшын 6 часта дүүрэхэ гэжэ тогтообо.

Министрнүүдэй Совет хадаа хүдэлмэриин үдэрэй тогтоогдоһон гуримые нарин шангаар сахиха, хүдэлмэриин бэшэ сагта сотруднигуудые ажалда дуудаха, эмхи зургаанууд ба организацинуудта хүдэлмэриин үдэрые утадхаха ябадалые огто хорихо гэжэ республикын министрнүүдые, ведомствонүүдэй ба бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдые уялгаба. Хүдэлмэриин бэшэ сагта хүдэлмэрилхэ болоһон тон шухала ушарнуудта хүдэлмэриин үлүү болоһон часуудай түлөө нормоор тогтоогдоһон хүдэлмэриин үдэртэй сотруднигуудта мүнөө байгаа хуули гаргалгатай дашарамдуулан нэмэлтэ түлэбэри түлэхэ болоно.

Министрнүүдэй Совет финансова ёһо гуримые нарин шангаар сахиха, салин хүлһэнэй тогтоогдоһон фондые үлүүлэн гаргашалга тохёолдуулхагүйн шухала байһан тухай БМАССР-эй министрнүүдтэ, ведомствонүүдэй ба бусад эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ һануулһан байна.

Энэ тогтоолһоо эшэ үндэһэтэй зохихо хубилалтануудые ажалай дотоодын гуримда оруулха гэжэ БМАССР-эй республиканска ба нютагай эмхи зургаануудай хүтэлбэрилэгшэдтэ, ажалшадай депутадуудай городской ба аймагуудай Соведүүдэй гүйсэдкомуудта дурадхагдаба.

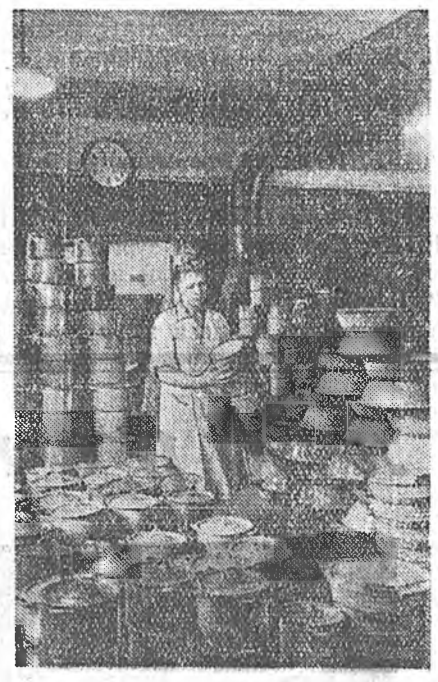

Манай ороной хүнгэн промышленностиин предприятинууд дээрэ арадай хэрэглэлэй товарнуудые ехээр үйлэдбэрилнэ, тэдэнэй шанарынь һайжаржа байна. Эмалированно амһарта хэхэ Ленинградска завод элдэб янзын чайнигууд, тазууд, кастрюльнууд, хүнэгүүд ба бусад олон янзын продукци бүтээн гаргана. Жэлэй эхинһээ хойшо тус завод түсэбһөө гадуур 300 мянган түхэригэй продукци бүтээн гаргаба.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: ОТК-гэй хинагша М. К. Сергеева кастрюльнуудые тушаан абажа байна.

ТАСС-эй фотохронико.

Партиин анхарал оролдолгын харюуда

Улан-Удын Ленинэй орденто паровозо-вагонно заводой шэрэм шудхалгын цехтэ СССР-эй Верховно Соведэй табадахи сессиин шиидхэбэринүүдые ба тус сесси дээрэ ССР Союзай Министрнүүдэй Соведэй Түрүүлэгшэ Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые зүбшэн хэлсэһэн суглаан һаяхан болобо.

Тус цехын начальник нүхэр Ефтеев сессиин материалаар тодорхой элидхэл хэжэ, тэрэнэй элидхэлые шэрэм шудхагшад ехэ һонирхон шагнаа. Удаань шэрэм шудхагша А. Заблицев үгэ абаад иигэжэ мэдүүлбэ:

— Сесси дээрэ хэлэһэн үгэ соогоо нүхэр Маленков манай урда байһан хойшолуулагдашагүй зорилгонуудые элеэр харуулха зуураа, саашадаа манай ороной ажалшадай ажана байдалые улам һайжаруулха талаар тодо зам заажа үгөө. Бидэ шэрэм шудхагшад партиба правительствын анхаралда харюу болгон ажалайнгаа эршые бүри шангадхажа, эрхим шанартай продукци Эхэ орондоо үгэхэ зорилготойбди. Би үдэр бүхэнэйнгөө даалгабарине 130 процентһээ доошо бэшээр дүүргэхэ, һайн шанартай продукци үйлэдбэрилхэ уялга абанаб.

— Сессиин шиидхэбэринүүдые дүүргэхын түлөө хүсэ шадалаа гамнангүйгөөр хүдэлмэрилжэ, һарынгаа даалгабарине хододоо 120 процент хүрэтэр дүүргэхэб,—гэжэ фрезеровщица М. Свинина хэлэбэ.

Газорезчик М. Гоняков, экономист М. Угольцев, обрубщик Е. Суворов болон бусад сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые ба сессиин шиидхэбэринүүдые һайшаагаад, мүн лэ тус бүридөө дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаба.

И. Озимов.

ФЕЛЬЕТОН

„Ольга багшамнай уурлажа байна ха...“

Август һарын һүүлшын үдэрнүүд удаа удаагаа һубарилдан үнгэржэ, һургуулинуудай үүдэнһээ хонхын абяан жэнхирхэ дүтэлжэ байба. Удангүй үхибүүд баяртай хүхюутэйгээр орожо ерэхэнь. Ямар һонирхолтой юумэн һургуулидамнай бии болооб, хэды шэнэ гэрнүүд баригдааб гэжэ тэдэнэр бүгэдые ажаглан, үхибүүнэй мэхэгүй урихан нюдөөр һайса хараха бшуу!

Дээдэ-Үшөөтын долоон жэлэй һургуулида байһан юумэн хуушаараа. Харин һургуулиинь хоёр байшангай зүүн тээхэнэ нэгэ томо гэр баригдажа дүүрээгүй, үүдэ үрхэ, сонхонуудынь хаалтагүй һула ханхайжа харагдана. Хажуугаарнь модо, шулуу, хүбхэн, зомгооһон обоолоотой байна. Ойро дүтүүр һүхэ, хюрөөгэйшье абяан дуулданагүй... Тэрээнһээ урагшаа 100-аад метрын газарта баһа нэгэ энээнһээ багашаг гэр «үндыжэ ядашоод», оройгүй тэбхынэ. Эдэ хоёр гэрнүүдые түргэнөөр табюулха тухай хөөрэлдөөн гараһаар жэлһээ үлүү саг үнгэрөө.

Мүн һургуулиин газаа гансашье сусал түлеэн харагданагүй. Хоёр байшангайнь нэгэнэй хойто заһаар хорёологдоһон һургуули шадарай участогай таримал набша намаа, ургамалнуудые ямаад амтархан эдижэ байна.

— Һургуулитнай шэнэ һуралсалай жэлдэ бэлэдхээгүй юм гү? — гэжэ тус һургуулиин директор Семен Николаевич Мироновһоо асуухада:

— Үгы, нүхэд, би юушье мэдэнэгүйб. Энэ үдэрһөө хойшо директор бэшэб. АймОНО-гой захиралтын ёһоор өөрынгөө тушаалые Виктор Васильевич Морохоевто даалган үгөөб, —гэжэ тэрэ харюусаба.

Нүхэр Миронов ондоо харюу үгэжэ шадахашьегүй байгаа. Энээн тухай саашадаа эли болохо.

Тус һургуулиин һурагшадай успеваемость жэлһээ жэлдэ муу байдаг. Эндэ һуража гарагшад ондоо тээ ошожо ороходоо ехээр ядалдадаг, тиимэһээ һуралсалаашье заримдаа хаяха баатай болодог. Жэшээлхэдэ, нёдондо энэ һургуулиие дүүргэгшэдэй долоониинь Петропавловкын дунда һургуулиин 8-дахи класста ороо һэн. Теэд тэдэнэй зургаанииинь хоёрдохи жэлээ тус класстаа үлэжэ, оройдоо нэгэниинь намарай шалгалтатайгаар дээшээ гараха болоһон байба.

Энэ һургуулиин үхибүүд илангаяа ород хэлээр (багшань С. Н. Миронов), бурят-монгол хэлээр (багшань А. А. Александрова) ядалдадаг, диктант, изложени бэшэхэдээ, сээжээршье харюусахадаа угаа олон алдуу гаргадаг байгаа. Жэшээлхэдэ, багша А. А. Александровагай 7-дохи класста үнгэргэһэн изложенинүүдые хаража үзэебди. Һурагшадай гаргаһан алдуунуудһаа гадна, багшын алдуунууд ямар олон бэ! «Снаряадаар танкануудые тодобо», «нүхэрэнь амараба» гэхэ мэтын мэдүүлэлнүүд соо нүхэр Александрова алдуу огто олоногүй бшуу.

Педагогическа зүблөөнүүд дээрээ һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хөөрэлдэхын орондо тус коллектив өөһэд хоорондынгоо хоб жэбые шиидхэһээр үүр сайлгадаг байгаа. Директор нүхэр Мироновой хүдэлмэрине тэрэнэй һамган Ольга Трофимовна Васильева залан ударидадаг һэн. Советскэ багшын нэрэ түрэдэ яашье таарахагүй аашануудые энэ нүхэрэй гаргадаг, хэрүүл сухал үүдхэдэг байһаниинь нютагай бүхы хүн зондо, мүн Зэдын аймОНО-дошье мэдээжэ юм. Нүхэр Васильева дуратай хүнөө хараажа айлгаад, һанаһан сагтаа урогтоо ерээд, үгы сагтаа иишэ тиишээ зайгуултаад ябадаг һэн. Һургуулиин дежурна багшын дэбтэр соо иигэжэ тэмдэглээтэй байна:

«1953 оной январиин 31. Энэ үдэр Ольга Трофимовна табан урогтой байһан аад, ерээгүй...»

«1953 оной февралиин 25. Энэ үдэр Ольга Трофимовна долоодохи класста химеэр, табадахи «Б» класста ба зургаадахи класста зуралгаар урогуудтай байһан аад, ерээгүй...»

Эдэ үдэрнүүдтэ нүхэр Васильева платье эсхүүлхэеэ Петропавловка ошоһон гү, али гэртээ «амарһан» байгаа ха.

Тэндэхи багшанарай, зарим түрэлхидэй ямар нэгэн шүүмжэлэл, нүхэр ёһонойшье үгэ дуугарбалынь О. Т. Васильева үргэ хэлээ бүлюудэжэ, элдэб эсын хараал шэрээл дэлгэдэг байба.

—Би нервнэ хүнби, минии урдаһаа бү дуугарагты, —гэжэ тэрэ захирдаг һэн.

Иимэ дошхон аашатай Ольга Трофимовна һургуулиин хэрэгые «хүтэлбэрилжэ», директор нүхэр Мироновые гартаа бариад байһан юм. Хэрбээ һургуулиин директор һамганайнгаа «захиралтые» дүүргээгүй һаа хараалгахаһаа гадна, хэдэн хоног соо гэртээ орохо эрхэгүй болоод, һургуули соогоо хонохо баатай болодог һэн.

Нёдондо жэлдэ Мироновтон өөһэдынгөө түрэлэй Баторова Галя гэжэ басагые гэртээ байлгаад ажалаа хүүлдэг, гахай тахяануудаа харуулдаг байба. Харин тэрэнь һургуулиин интернадай хүмүүжүүлэгшын нэрэ зүүжэ, салин абадаг һэн. Тэрэ салингынь өөртэншье ошодоггүй, харин Ольга Трифоновнагай оёоргүй сумка руу орожол байгаа. Энэ хүмүүжүүлэгшын ажалынь ехэшье орёо байгаагүй, үдэшэндөө интернадай гэрэй сонхо тоншожо:

— Буу шууялдагты, унтахаар болоо, —гэжэ хэлэлгээр лэ дүүрэдэг һэн. Зүгөөр Мироновтоной гэрэй ажал айхабтар ехэ, Васильевагай зандаралгын хатуу дээрэһээ тэрэ басаган харанхы һүни дунда зугадажа ошоһон юм.

Тэрэ нютагай хүн зон, багшанар, һургуулиин үхибүүд директорэй һамганай абари зангые һайса мэдэдэг. Энэнь яахадаа бүришье эли болооб гэхэдэ, Ольга Трофимовна олоной дунда, жэшээлхэдэ, магазин соо баһал дура зоргоороо аашалдаг, эд бүд, тюль, клиёнко, платье гэхэ мэтэнүүдэй ерэхэдэ ээлжээндэ байнгүйгөөр абахые һэдэдэг байгаа. Колхозногуудай дураа гутан эсэргүүсэхэдэ: «үнэтэй эд бүдүүдээр колхознигууд юу хэхэ юм, тэдэнэр хододоо малай хойноһоо ябаха, шабар шабхаар зууралдаха зон ха юм» гэжэ һэнгэргүйгөөр мэдүүлдэг һэн.

АймОНО-до байһан мэдээнүүдэй ёһоор нүхэр Васильева эгээн һайн багшанарай тоодо оролсоно. Зүгөөр дээрэ хэлэгдэһэн баримтануудтай танилсаад байхада, энэнь ехэтэ һэжэглэмээр болохо юм. Нүхэр Васильева часыгаа олошоруулхын тула өөрынгөө заадаг ботаникаһаа гадна, географи, зуралга, хими гэхэ мэтэ предмедүүдые өөр дээрээ даажа абадаг байгаа. Зүгөөр ямар нэгэн инспекторнүүдэй ерэхэдэ, илангаяа оролдосотой һайнаар урогуудтаа бэлэдхэдэг, элдэб харуулан ойлгуулха зүйлнүүдые бэдэрдэг ба һурагшадтаа түс түс разделнүүдые дабтаад ерэхыень хубаан үгэдэг һэн. Эгээл тиимэһээ зарим түлөөлэгшэдэй байхада, тэрэнэй үгэһэн урок бараг һайнааршье үнгэрдэг шэнги байжа болоо.

Хэнэйшье мэдэхээр, долоон жэлэй бурят һургуулинуудта эрдэм наукануудай үндэһэ һууринууд түрэлхи бурят-монгол хэлэн дээрэнь заагдадаг бшуу. Гэбэшье, нүхэр Васильева энэ хэлые тон муугаар мэдэдэг байха юм. Өөрынгөө идейно-политическэ хэмжээе дээшэлүүлхын тула, мэргэжэл шадабаряа улам һайжаруулхын тула энэ нүхэр оролдодоггүй. Нэгэшье газетэ, журнал захихагүйһөө гадна, элдэб кружогуудайшье занятида ябадаггүй.

Харин тэрэнэй орондо хэрүүл, хоб гаргадаг, багшанарай дунда арсалдаа үүдхэхые хододоо оролдодог, директор байһан өөрынгөө нүхэрэй хэрэгые бусайдуулдаг байха юм. Һургуулиин директор нүхэр Миронов өөрынгөө дутуу дунданууд тухай партийна суглаан дээрэ хэлэхэ зуураа, иигэжэ тэмдэглээ һэн: «Би өөрынгөө һамгые гартаа барижа яашье шаданагүйб. Эгээл тиимэһээ минии һамгые эндэ бү шүүмжэлэгты, харин минии өөрымни дутуу дундануудые элирхэйлэгты. Хэрбээ та нүхэдэй зүбшөөлөө үгөө һаа, би гэр бүлэ’өө гаража ошохо байнаб».

Энэ хэлээшэдэнь этигэнгүй байхаар бэшэ. Яахадааб гэхэдэ, нүхэр Васильева өөрынгөө аашануудаар нүхэрэйнгөө ажал хүдэлмэрине унагаагаа, даажа байһан һургуулиинь дээрэ хэлэгдэһэн задагай зайдан байдалтай болгоо.

Энэ һургуулиин бүхы ажабайдалые Зэдын аймОНО, тэрэнине даагша нүхэр Бураева һайн мэдэдэг байха юм. Тиигэбэшье, ямаршьеб шалтагаанаар нүхэр Мироновой ба Васильевагай дутуу дундануудые далдалхаһаа гадна, гэмзэмыень сагааруулдаг. Муугаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө нүхэр Мироновые хэһээхын орондо ондоо тээшэнь, Станционно долоон жэлэй һургуулиин һуралсалай талые даагшаар томилхо гэһэн захиралта гаргаа. Энээгээрнь урмашаһан Васильева аймагай багшанарай августовско зүблөөн дээрэ үгэ хэлэхэ зуураа, һуралсал-хүмүүжүүлгын хүдэлмэри тухай хэлэхын орондо 20-оод минутын турша соо бэеэ сагааруулһан худал хуурмаг баримтануудые тоолоо, хоёр гурбан жэлэй урда тээ хэн нэгэнэй архи үүһэн тухай, нюдаргаа хайшан гээд зангидаһан тухай ехэ оролдосотойгоор хэлэбэ. Энээнһээ ямаршье үрэ гарахагүй байһаниинь лабтай...

Дээдэ-Үшөөтын долоон жэлэй һургуулиин багшанарай таһалга соо гү, али тэндэхи магазин дотор хэрүүл, шууяанай гарабал, «Ольга багшамнай уурлажа байна ха...» гэжэ нютагай хүнүүд хөөрэлдэдэг һэн. Теэд Мироновтоной тэндэһээ нүүжэ, нютаг урилһан дээрэһээ тэндэхи зон иигэжэ хэлсэхэеэ болёо. Энэшье һайн. Хэрбээ тэдэнэрэй советскэ һургуулиин дэргэдэһээ оройдоо холодон ошоболынь бүри һайн байгаа.

Ч. Рыгзынов.

Нютагай Соведүүдэй сессинүүдые һайнаар үнгэргэхэ

Ажалшадай депутадуудай Соведүүдэй эмхидхэлэй хүдэлмэриин гол шухала формонь сессинүүд мүн. Энэ оной февральһаа, нютагай Соведүүдтэ һунгаһан һунгалтануудһаа хойшо манай республикын нютагай Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэри эли бодо һайжараа.

Энэ оной түрүүшын хахадта БМАССР-эй Конституцяар тогтоогдоһон болзор соо сессинүүдые зарлаһан нютагай Соведүүдэй тоо нёдондонойхиһоо хоёр дахин олон болоо. Илангаяа, Баргажанай, Зэдын, Закаменай, Кабанскын, Кяхтын, Сэлэнгын ба Хориин аймагуудай аймагай, сомоной, сельскэ ба посёлково Соведүүд, мүн Улан-Удэ городой Железнодорожно ба Пригороднэ районуудай районно Соведүүд сессинүүдые зарлаха ба үнгэргэхэ хүдэлмэрине һүүлэй үедэ һайжаруулжа байна.

Сессинүүдые зарлаха ба үнгэргэхэ хэрэгтэ бэлэдхэхэ талаар эмхидхэлэй хүдэлмэрине нилээд һайжаруулһанай ашаар мүнөө жэлэй түрүүшын хахад соо үнгэргэгдэһэн сессинүүд дээрэ депутадуудай диилэнхи олонхинь хододоо байлсадаг байба.

Урда тээнь болоһон сессинүүдэй шиидхэбэринүүдэй гүйсэдхэлгэ, мүн тэрээн дээрэ депутадуудай оруулһан дурадхалнуудаар ямар хэмжээ абтаһан тухайда зарим Соведүүдэй гүйсэдкомууд (Кяхтын аймагай, Городокско городской, Пригороднэ районо гэхэ мэтэ) ээлжээтэ сесси дээрээ элидхэжэ үгэдэг болоо. Энэ хадаа депутадуудай эдэбхине дээшэлүүлхэ хэрэгтэ ехэ удхашанартай.

Үнгэрэгшэ жэлэй һүүлэй үеэр ба энэ жэлэй түрүүшын хахад соо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиум болбол Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриин асуудалаар нилээд олон аймагай ба городской Соведүүдэй гүйсэдкомуудай түрүүлэгшэнэрэй элидхэлнүүдые шагнаһан байна. Энэ хадаа республикын нютагай Соведүүдэй сессинүүдэй зарлалга ба үнгэргэлгые һайжаруулха ябадалда яһала туһална.

Гэхэ зуура, олохон Соведүүдэй гүйсэдкомууд сессинүүдые зарлаха тушаа конституционно болзорые эбдэһэн зангаараа. Энэ оной түрүүшын хахад соо республикын бүхы сомоной ба сельскэ Соведүүдэй 40 процент шахуунь сессинүүдые зарлаха болзорые эбдэһэн байха юм.

Сессинүүдые үсөөнөөр зарлаха, советскэ органуудай ажал-ябуулгые эмхидхэхэ демократическа үндэһэ һуурине эбдэхэ ябадалнууд илангаяа Бичурын, Иволгын, Занграйн, Хэжэнгын, Кударын, Мухаршэбэрэй ба Ториин аймагуудай сомоной, сельскэ Соведүүдтэ тон олоор үзэгдэнэ. Жэшээлбэл, Бичурын аймагай 15 сомоной ба сельскэ Соведүүдэй мини 4-нь, Яруунын аймагай 9 сомоной Соведүүдэй 4-нь, Хэжэнгын аймагай 7 сомоной Соведүүдэй оройдоо 2-нь Конституцяар тогтоогдоһон болзор соо сессинүүдые үнгэргэһэн байна. Иволгын аймагай нэгэшье сомоной ба сельскэ Совет сессинүүдые зарлаха талаар Конституциин эрилтые дүүргэнэгүй.

Занграйн аймагай Дээдэ-Илькын ба Онохойн сельскэ Соведүүд, Мухаршэбэрэй аймагай Никольско сельскэ Совет жэлэй түрүүшын хахад соо оройдоол нэгэ-нэгэ сессинүүдые зарлаа. Энэ хадаа аймаг, город, сомон болон посёлогуудай ажахы ба культурна байгуулалтые ударидаха талаар Соведүүдэй үүргые доошолуулна, предприятинууд, эмхи зургаанууд ба организацинуудай ажал-ябуулгые тэдэнэй зүгһөө хинаха ябадал һуларуулна.

Сессидээ зарим депутадуудай байлсадаггүй ушар хаа яа үзэгдэнэ.

Илангаяа сомоной ба сельскэ Соведүүдэй депутадууд сессидээ тон үсөөнөөр хабаадалсадаг байна. Занграйн аймагай Илькын ба Ново-Брянска сельскэ Соведүүдэй гурбадахи сессинүүд дээрэ депутадуудайнь 35—40 процентнь байгаагүй.

Нютагай нилээд олон Соведүүдтэ сессидэ бэлэдхэл тон муугаар эмхидхэгдэнэ. Энээн дээрэһээ боложо сесси дээрэ табигдаһан асуудалнуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ олонхи депутадууд эдэбхи багатайгаар хабаадана. Сессинүүд шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлгэ багатайгаар, идейнэ доодо хэмжээндэ үнгэргэгдэнэ.

Сессинүүдтэ депутат бэшэ хүнүүдые депутадуудһаа хэдэн дахин олоор уридаг нютагай Соведүүд байха юм. Энэнь буруу байна.

Баргажанай, Кабанскын, Курумканай, Ториин ба Түнхэнэй аймагай Соведүүдэй сессинүүд дээрэ депутат бэшэ хүнүүд, депутадуудһаа 20—30 процент олоор уригдадаг байна. Тиин Соведүүдэй сессинүүд хадаа сесси бэшэ, харин советскэ болон ажахын эдэбхитэдэй юрын зүблөөн шэнги болошодог байна.

Гүрэнэй аппарадые саашадань һайжаруулха хэрэгтэ зорюулһан парти ба правительствын һүүлэй үедэ гаргаһан шухала хэмжээ-ябуулганууд хадаа нютагай Соведүүдэй бүхы хүдэлмэрине һайжаруулха хэрэгтэ ехэхэн үүргэ дүүргэхэ байна.

Республикымнай олонхи нютагай Соведүүд, илангаяа һунгалтануудһаа хойшо эмхидхэлэй нилээд ехэхэн хүдэлмэри ябуулаа. Гэбэшье, Соведүүдэй эмхидхэлэй-ниитын хүдэлмэриин юрэнхы байдалынь мүнөө үедэ табигдажа байгаа эрилтэнүүдые үшөө ханганагүй гэжэ тэмдэглэхэ шухала.

Р. Бимбаев.

Таряа хуряалга дээрэ техникые бүхы хүсөөрнь ашаглая

☆ ☆

Комбайнер Савельевэй агрегадта

Республиканска мүрысөө үүсхэлһэн Мухаршэбэрэй аймагай колхозой таряашад болон механизаторнуудай уряае Бичурын МТС-эй эрхим комбайнер Леон Калинович Савельев ехээр һайшаажа, таряа хуряалгада гарахынгаа урда тээ хүдэлмэриин 25 үдэр соо «Сталинец—6» комбайнаар 500 гектар таряа һайн шанартайгаар хуряаха, 800 килограмм горючи болон түрхихэ материал алмаха, мүн заһабарилгын гаргашануудые 10 процентээр хороохо уялга абаһан байна. Тэрэ абаһан уялгаяа дүүргэхын түлөө нүхэр Савельев өөрынгөө хүтэлбэрилдэг агрегадай гэшүүдтэй хамта хүсэ шадалаа гамнангүй хүсэжэ, үдэр бүхэндэ 17-һоо 22 гектар хүрэтэр таряа һайн шанартайгаар хуряана. Таряа хуряалгын эхилһэнһээ хойшо 200 гаран гектар таряан хадагдаа.

Нүхэр Савельевэй жолоододог комбайн эбдэржэ, али бусад ямар нэгэн шалтагаанаар һаатажа нэгэтэшье байдаггүй. Энэ амжалта юун ягаад туйланаб гэхэдэ, үбэл, хабарай сагта һайнаар заһабарилагдаһан машинаяа хүдэлмэрилжэ байха үедэнь техническэ талаарнь һайнаар харууһалдаг, шадамар ехээр жолоододог байна. Һүүлэй жэлнүүдтэ Бичурын МТС-тэ комбайнууд болон тракторнууд заһабарилгын түрүү метод болохо узловой методээр заһабарилагдана. Энэ аргаар заһабарилга хэхэдэ агрегадна методээр хэһэндэ орходоо түрүү һайн байдаг. Юуб гэхэдэ, машинануудай хэдэн шухала частьнуудые, жэшээлхэдэ, моторнуудые хэдэн дүй дүршэл ехэтэй комбайнерэнүүд болон механигууд заһабарилдаг байна. Зүгөөр хэдышье һайнаар заһабарилагдаһан машинанууд хүдэлмэрилжэ байха үедэнь һайнаар харууһалаагүй, хайша хэрэгээр хандан ашаглажа байгаа хада эбдэрдэг, муудадаг байха юм. Нүхэр Савельев таряа хуряалгада гараһан түрүүшынгээ үдэр комбайнаа хүдэлмэрилүүлжэ обкатка хэдэг, хэдэн олон тоото механизмуудыень тааруулан тодходог, харин тиигээд лэ хоёрдохи үдэртөө үшөө бүхы кедерээрээ абхуулангүй, нэгэдэхи скорость дээрэ хададаг юм. Нүхэр Савельев агрегадайнгаа ажалые зүбөөр ба һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ ехэхэн анхарал хандуулдаг. Агрегадта хүдэлмэрилжэ байһан хүнүүд өөһэд өөһэдынгөө хүдэлмэридэ харюусалгатайгаар хандадаг, тиигэжэ эбтэй эмхитэй ажал туйлагдана. Нүхэр Савельев үдэрэй эдеэлэлгэн болоходо туһалагша-штурвальнаяа түргэхэн эдеэлүүлээд, өөрөө мотороо шалгадаг, мүн тэрэшэлэн агрегадайнгаа бусад гэшүүдые ээлжэлүүлэн эдеэлүүлдэг байна. Агрегадайхид зариманайнгаа эдеэлжэ байхада молотильна агрегадаа сэбэрлэдэг, тоһодохо газарнуудыень тоһододог, шүрэб гайхануудыень татажа шангадхадаг.

Мүн тракторист прицепщигтэйгээ ээлжэлжэ эдеэлээд, трактораа бэлэдхэдэг юм. Нүхэр Савельев нэгэ полидо ороходоо загоноо зүбөөр татаһанай ашаар ехэхэн хэмжээнэй горючи ба саг алмана. Тэрэ загон утаар, углуунуудыень түхэреэнээр гаргахаяа оролдодог.

Леон Калинович колхозой правлени болон таряанажалай бригадирнуудтай нигта холбоотойгоор ябажа ажалладаг байна. Энэ жэлдэ тэрэнэй агрегадта нёдондо ябаһан хүнүүдынь томилогдоо. Колхозой правлени комбайнерта хүдэлмэриин бүхы услови байгуулжа үгөө.

М. Николаев.

Республикын МТС-үүдэй тракторна хүдэлмэри тухай

1953 оной сентябриин 1-нэй мэдээн

Түсэбэй дүүргэлтэ процентээр

МТС-үүд	Бүхы тракторна хүдэлмэри (зөөлэн хахалалгада оруулан)	Үбһэ сабшалга	Силос даралга	Комбайнаар таряа хуряалга	МТС-үүд	Бүхы тракторна хүдэлмэри (зөөлэн хахалалгада оруулан)	Үбһэ сабшалга	Силос даралга	Комбайнаар таряа хуряалга
…тын	107,7	69,9	27,4	41,6	Саянтын	80,9	54,0	44,2	52,8
…граничнa	91,9	78,8	146,2	12,9	Кяхтын	80,6	71,3	46,2	16,7
…уйгын	91,3	80,8	26,2	34,4	Н.-Брянска	79,4	46,1	33,5	39,7
…жкын	90,6	145,8	74,3	37,1	Кыренэй	79,0	40,5	53,7	12,5
…санын	90,2	93,0	55,4	28,0	Тарбагатайн	88,8	91,0	4,1	39,5
…инскэ	90,1	64,5	24,4	45,1	Темлюйскэ	78,6	50,7	46,4	25,0
…сновско	90,0	60,2	13,2	25,0	Бичурын	77,9	67,7	21,3	26,0
…ангын	88,7	55,9	17,9	36,2	Гашейн	77,4	61,4	32,4	31,8
…цэнэй	88,7	43,6	67,5	15,0	Хамнигадайн	77,3	54,2	83,1	15,9
…Куналейн	88.0	37,5	59,4	39,3	Иволгын	77,2	78,8	72,0	44,7
…зэгын	86,5	99,1	54,9	37,4	Сүхын	76,8	59,1	24,6	11,4
…ндумын	86,1	73,7	48,4	17,9	Баргажанай	76,4	53,2	37,7	41,3
…галтайн	85,7	45,7	63,3	10,0	Хонхолойн	76,4	96,4	62,5	25,2
…нин	85,1	72.2	35,9	31,6	Үдын	74,2	44,0	28,3	30,9
…унска	84,0	11.4	5,4	66,6	Ц.-Усанай	73,3	47,7	6,5	11,1
…етэйн	83,0	74,8	54,7	10,0	Б.-Куналейн	71,4	79,1	23,4	12,0
…ацын	82,6	135,2	57,2	47,1	Ториин	68,4	37,4	85,7	11,7
…Кударын	81,6	51.2	78,2	36,9	О.-Ключевскойн	66,9	66,7	26,4	29,6
…рбын	80,9	50,4	50,9	47,3	Закаменай	59,7	50,8	31,4	6,7

☆ ☆

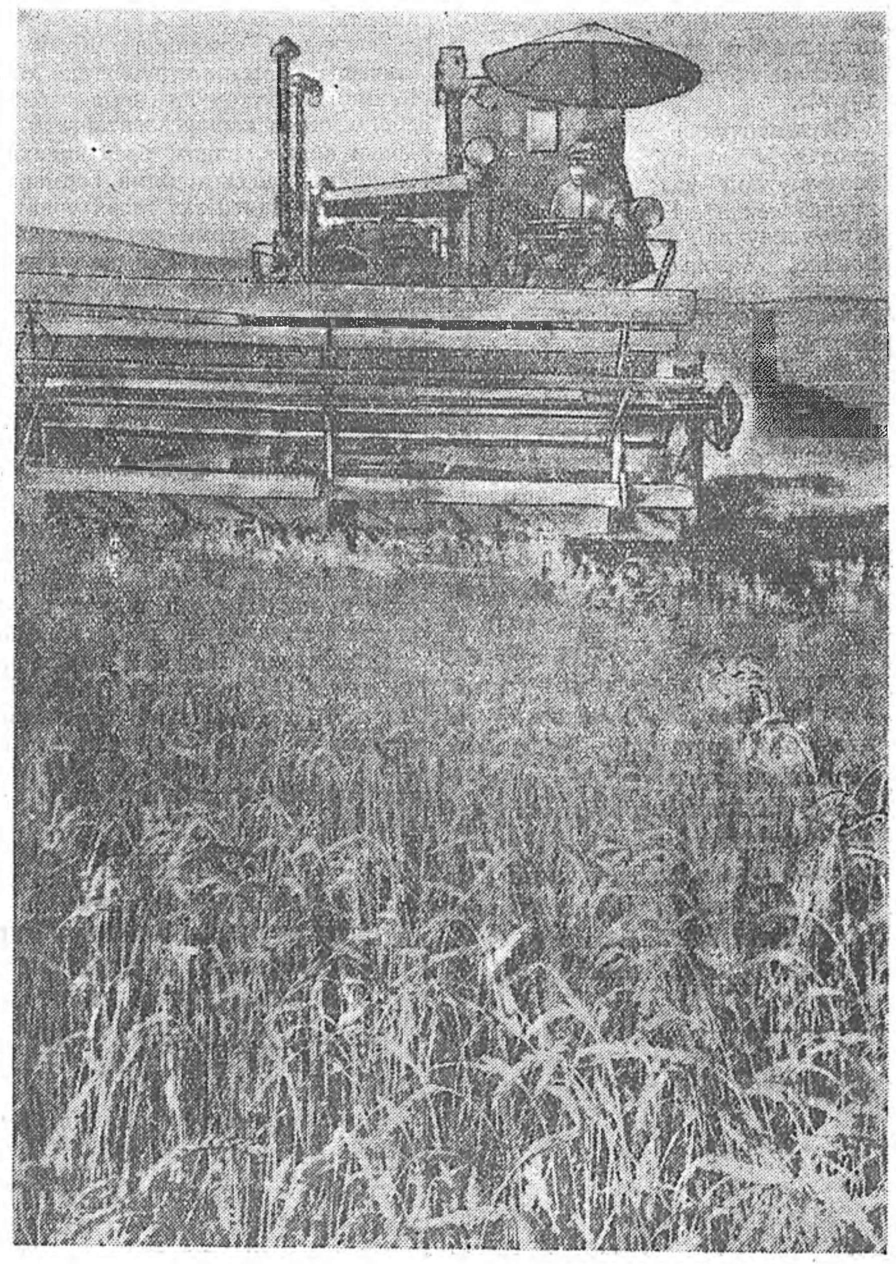

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: Иволгын аймагай «Коминтерн» колхозой поли дээрэ нүхэр У. Дашинимаевай комбайнова агрегат шэниисын таряа хадажа ябана. Нүхэр Дашинимаев сезон соо 500 гектар таряа хадаха уялга абанхай. Энэ комбайнер мүнөө үдэр бүри 1,5 нормо дүүргэнэ.

М. Минеевэй фото.

Мухаршэбэрэйхидэй үүсхэлээр

Мухаршэбэрэй аймагай хүдөө ажахын хүдэлмэрилэгшэдэй жэшээгээр Сэлэнгын МТС-эй комбайнернууд таряа хуряалгын кампаниие богонихон болзор соо, эрхим шанартайгаар үнгэргэхын түлөө социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр оролсоод, дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа. Ленинэй нэрэмжэтэ томодхогдоһон колхоздо ажалладаг комбайнер нүхэр Федор Аверин «С—4» комбайнаар сезон соогоо 500 гектар таряа хуряаха, хуряагдаһан гектар бүхэндэ нэгэ нэгэ килограмм горючи арьбалха уялга абаа.

Нүхэр Аверин энэ уялгаяа бодотоор бэелүүлжэ байна. Мүнөө 8 гектар хадаха нормотой аад, үдэр бүри 15—16 гектар таряа хуряана.

Мүн комбайнернууд Нимажапов, Жамбалов, Бадмаев гэгшэд үдэрэйнгөө нормые 30—40 процентээр үлүүлэн дүүргэнэ.

Л. Ринчино.

Нормоёо үлүүлэн дүүргэнэ

БАЙКАЛО-КУДАРА. **(Телефоноор абтаба).** Ленинэй нэрэмжэтэ колхозой полинууд дээрэ үдхэн һайн таряан ургажа, эдеэшээ. Тус колхозой гэшүүд энэ жэлэй ургаса хуряалгые агротехническэ эрхим болзорто үнгэргэхын түлөө бүхы хүсэеэ гарган тэмсэжэ байна. Колхознигууд болон механизаторнуудай дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрээ. Жаткын машинистнар И. А. Беломоев, М. С. Смирнов, Ф. А. Шумов гэгшэд 4,5 гектарай орондо үдэр бүхэндэ 5 гектарһаа доошо бэшэ таряа хадана. Боолтошон Капустина, Юрьева, Оскорбина болон бусад үдэр соо 60 бухалай орондо 80—90 бухал, заримдаа дээшэшье боонод. Һаяхан боолтошон нүхэр Юрьева нэгэ үдэр 107 бухал, Оскорбина 104 бухал һайн шанартайгаар booһон байна.

Я. Бушинов.

Гээгдэлһээ гараһан цех

Клюевскэ модоной заводой амһарта үйлэдбэрилгын цех гүрэнэй түсэбые жэлһээ жэлдэ дүүргэдэггүй байгаа. Цехын коллективэй дунда хүмүүжүүлгын хүдэлмэри ябуулагдадаггүй дээрэһээ тэндэ ажалай журам сахигдадаггүй, заримдаа хүдэлмэришэд болон механизмууд ажалгүй байдаг һэн.

Энэ жэл тус цехын начальнигаар нүхэр А. С. Решетниковэй томилогдоһонһоо хойшо цехын хүдэлмэри эрид ондоо болобо. Нүхэр Решетников түрүүшын үдэрнүүдһээ эхилжэ цех соогоо ажалай эмхилхэлые шэнэдхэн табижа, цехын бүхы хүдэлмэришэдтэ тус тустань станогууд болон түхеэрэлгэнүүдые даалгажа үгэһэн байна. Тиимэһээ, хүдэлмэришэд урдынхидаал адли халаан соогоо юушье хэхээ мэдэнгүй ябахаяа болижо, хүдэлмэриин сагые дүүрэн ашагладаг болоо. Мүн механизмууд ажалгүй байхаяа болинхой.

Ажалай эмхидхэлэй зүбөөр табигдаһан ба ажалайнгаа бүтээсые хүдэлмэришэдэй дээшэлүүлһэнэй ашаар тус цехын үйлэдбэрилдэг продукциин шанар эрид һайжараа. Урдань халаанай нормые дүүргэдэггүй байһан хүдэлмэришэд Доржиев, Брагин, Назарова, Безруков гэгшэд мүнөө нормоёо холо үлүүлэн дүүргэнэ. Жэшээлхэдэ, нүхэр Доржиев оторцовочно станогто ажаллахадаа, халаанай нормые үдэр бүри 140 процент, эрхим шанартайгаар дүүргэдэг болоо. Мүн Назарова, Безруков гэгшэд нормоёо 110—120 процент дүүргэдэг болонхой.

Амһарта үйлэдбэрилгын цех соо ороходо түхеэрэлгэнүүд сэбэр һайнаар арилгаатай, яларжа байдаг. Механизмуудай техническэ харууһанай һайнаар табигдаһан тула тэдэнь бүхэли халаан соо таһалгаряагүйгөөр ажалладаг юм. Хүдэлмэришэд бүтээсэ ехэтэйгээр ажалладаг боложо, тэдэнэй салин нэгэ хахад, хоёр дахин дээшэлээ.

Мүнөө нүхэр Решетников коллектив соогоо тон хүндэтэй, хүдэлмэришэдтэеэ нигта холбоо барисаатайгаар ажалладаг хүтэлбэрилэгшэ болонхой. Тэрэ хадаа коллектив соогоо ойлгуулламжын ехэхэн хүдэлмэри ябуулна. Верховно Соведэй сессиин материалнууд болон сесси дээрэ нүхэр Г. М. Маленковой хэлэһэн үгые хүдэлмэришэдтэ ойлгуулжа үгэхэ зуураа, коллективэй урда табигдаһан зорилгонуудые эмхитэйгээр шиидхэхын тула цех соохи механизмууд ба түхеэрэлгэнүүдые зүбөөр ашаглаха, ажалай бүтээсые таһалгаряагүйгөөр дээшэлүүлхэ гэжэ уряална.

Ойлгуулламжын хүдэлмэриие цехынгээ ажахын ажал-ябуулгатай зохилдуулан табиһанай аша үрэ эли тодоор харагдана. Цех хадаа август һарын түсэбые холо үлүүлэн дүүргэжэ, продукциин өөрынь үные химдаруулһан, шанарыень һайжаруулһан байна. Иигэжэ тус цех түрүү зэргэдэ гараба.

В. Тарабаев.

Нөөсэлгын ёһо гурим наринаар сахинабди

Манай цехын коллектив үйлэдбэриин доторой резервнүүдые али бүхы аргаар элирүүлэн олохо, арьбалалта хэхэ ёһо гуримые наринаар сахиха зорилго урдаа табяад, шэрэм шудхалгын технологическа процессүүдые болон үйлэдбэриин арга методүүдые саг үргэлжэ һайжаруулан ажаллажа байна.

Хахад жэлэй турша соо манай цехынхид үйлэдбэридөө ажалай нилээд олон түрүү методүүдые нэбтэрүүлээ. Шэрэм шудхалга мүнөө ехэнхидээ кокильна методээр шудхагдадаг болоо. Энэ методээр ажаллаһанһаа хойшо цехынхидэй ажалай бүтээсэ, 1950 онойхитой сасуулбал, 3 дахин ехэ болоһон байна. Паровозой золотниково втулкануудые центробежнэ методээр шудхадаг болоо. Иимэһээ, центробежнээр шудхагшадай ажалай бүтээсэ нёдондонойхиһоо 2,5 дахин ехэ болоһон байна.

Түрүү методүүдые ажалдаа шадамараар нэбтэрүүлһэнэй ашаар, шихтэвэ ба формовочно материалнууд ехээр алмагдадаг болоо. Энэ жэлэй 7 һарын турша соо манай цехын коллектив 33 тонно литейнэ шэрэм, 251,6 тонно передельнэ сортын ба 83,2 тонно зеркальна сортын шэрэм алмаһан байна. Мүн энэ болзор соо 227 тонно кокс, 122,7 тонно извёсткын шулуун, 24,4 тонно плавикова шпат алмагдаба.

Эдэ амжалтанууд түбхын түрүүн арьбалалта хэхэ ёһо гуримые наринаар сахиһанай үрэ мүн. Шихтовэ ба формовочно материалнуудые комплексноор алмаһанай ашаар манай цехын бүтээн гаргадаг нэгэ тонно продукциин өөрын үнэ түсэбһөө 56 түхэригөөр бага болгогдобо.

Шихтовэ ба формовочно материалнуудые ехээр алмаһан завальщигууд Ж. Байнов ба И. Разбойников гэгшэдэй бригаданууд эршэтэ ажалаараа цех соогоо суурхана. Мүн Кибановагай, Е. Дзюбенчиковагай ба бусад бригаданууд баһал горьтой амжалтануудые туйлана.

Үйлэдбэриин бүхы операцинуудта гансал эрхим шанартай продукци үйлэдбэрилхэ гэһэн социалистическэ мүрысөөн мүнөө цехын коллективэй дунда үргэнөөр дэлгэрүүлэгдэнхэй. Энэ мүрысөөндэ нүхэр В. Видменкын, А. Дорофеевагай бригаданууд түрүү зэргэдэ ябана.

Энэ жэлэй 7 һарын турша соо манай цехын рационализаторнууд, түрүү хүдэлмэришэд үнэтэ рационализаторска 14 дурадхал ажалдаа нэбтэрүүлжэ, гүрэнэй 39 мянган түхэриг алмаһан байна.

Августын 20-до заводской комитедэй пленум боложо, социалистическэ мүрысөөнэй дүнгүүдые гаргаа. Шэрэм шудхалгын цех паровозо-вагонно заводой металлургическа цехүүдэй дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ түрүү һуури эзэлһэн тула заводой дирекциин ба заводской комитедэй дамжуулгын Улаан туг абаба.

В. Степанов.

ПВЗ-гэй шэрэм шудхалгын цехын инженер-экономист.

Баруун Германида фашизм һэргэн бодожо байна

Боннско гүрэндэ дэлгэрэнхэй байдал зан байдалые элишэлэн харуулһан нэгэ иимэ ушар тухай Баруун Германида хөөрэлдэдэг юм. Нэгэтэ Мюнхенэй эмхи зургаанууй нэгэндэ хэрэгтэй хүн ерэһэн байгаа. Тиигээд байшан соонь ороо ерэхэдээ, тэрэ хүн тэндэ һуугаан чиновнигуудые: «Хайль Гитлер»—гээд амаршалһан байна. Зэргэ хүрэхөөр чиновнигууд тэрээндэ иигэжэ хэлээ:

— Хүндэтэ түшэмэл! Иигэжэ амаршалдагаа болижо, тэрэниие хэн хада ондоо болгоо һэн гэжэ мэдэхэгүй байба гээшэ гүт? Тиихэдэнь иигэжэ харюусаһан юм ха:

— Теэд, таанад, ноёд, ондоо хүрдөөр һэлгэгдээгүй байна хаямта. Маршанай хүнүүдые харахадаа, маршанай юумэ һанаандамни ороо!..

Иигэжэ хөөрэлдэхын тулада Баруун Германида дүүрэн үндэһэн бии юм. Дайнай дүүрэһэнһээ хойшо найман жэлэй турша соо Баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын засагаархинай хамгаалалгэ доро эндэ тон реакционно ёһо гурим байгуулагдаа, гитлеровскэ бузар булайе тэрэгэнь һэргээн бодхоожо байна. Фашизм болон милитаризмые үгы хэхэ тухай антигитлеровскэ коалициин түүхэтэ шиидхэбэринүүдые хүл доро гэшхээд, баруун державанууд хэдэн мянгаад эдэбхитэй нацистнуудые түрмэһөө гаргаба. Немецкэ арадай прогрессивнэ хүсэнүүдэй хашалан үзэжэ байхадань эдэ далда гитлеровецүүдтэ һаадгүйгөөр политическэ ажал ябуулха аргань нээгдэнхэй. Империалистическэ политиканууд тэдэнэй туһаламжатайгаар немецкэ арадые дахяад мунхаруулжа, Баруун Германиие антисоветскэ сэрэгэй блогуудта татажа оруулха һанаатай.

* * *

Дайнай дүүрэһэнэй һүүлээр түрүүшын жэлнүүдтэ баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгэй засагаархин өөһэдынгөө оронуудай общественнэ һанал бодолой түрилтэдэ орходоо, «гурбадахи рейхын» олохон гэмтэ ябадал хэгшэдые арестовалжа, сүүдтэ үгэхэ баатай болоо һэн. Бүри тиихэ сагта бүхы дэлхэйн олониитэ болбол олохон приговорнүүдэй яахын аргагүй зөөлэнөөр гаргагдаһан тухай анхаралаа хандуулаа бэлэй. Теэд тэдэ приговорнүүдшье миил хооһон сааһан дээрэ үлэшөө.

Түрүүшын ээлжээндэ гитлеровскэ генералнууд сүлөөдэ гараһан байба. Тэдэниие американска сэрэгэйхид өөһэдынгөө байгуулжа байһан агрессивнэ «европейскэ армида» үлэмжэ найдалтай союзнигуудынай гээшэ гэжэ харана. Жэшээнь, арестовалагдаһанаа табигдагшадые нэрлэбэл: Украинада болон Крымдэ советскэ гражданинуудые зэрлиг муухайгаар хюдаһанайнгаа түлөө арбан найман жэлдэ түрмэдэ һууухаар сүүдлэгдэһэн гитлеровскэ фельдмаршал Манштейн; Италида зэрлиг аашануудые гаргаһанайнгаа түлөө буудагдан алагдахаар шиидхэгдэһэн фельдмаршал Кессельринг; балканска оронуудай улад зониие тамалан зобооһонойнгоо түлөө бүхы наһаараа түрмэдэ хаагдахаар сүүдлэгдэһэн фельдмаршал Лист гэгшэд болоно. Тэдэнэй удаа тээ орогшод тушаалаараа бага байгаашье һаа, алаха тонохын талаар дутуугүй байһан хэдэн арбаад генералнууд байха юм. Тэдэнэй дунда генералнууд Макензен, Галленкамп, Андре, Фалькенхорст, Ланц, Велер, Рамке гэгшэд бии. Тэдэнэр барандаа Европын арадуудые хюдаһан алууршад мүн.

Гитлеровскэ гүрэнэй мүн бусад зонхилогшодшье сүлөөдэ гаранхай. Жэшээнь, үхэр буугай король Крупп болон тэрэнэй сэрэгэй концернын долоон директорнууд; химическэ трестын директорнууд барандаа, мүн тэрэшэлэн Гитлерэй тон дүтын туһамаршан байһан промышленник Фридрых Флик гэгшэд түрмэһөө табигдаба. Урдань министрнүүд байһан Дарре, Шверин —Крозигк, гитлеровскэ кабинедэй стато-секретаринар Кепплер, Шлегельбергер болон бусад мүнөө сүлөөдэ гараад ябанад. Тэдэнэр бүгэдөөрөө түрмэдэ һууха болзоройнгоо хахадыншье дүүргээгүй юм.

Баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгүүдэй засагаархин эсэсовскэ шайкые сүлөөдэ гаргажа байна. Жэшээнь, СС-тэнэй сэрэгүүдэй генерал принц Вальдек гэгшэ бүри 1950 ондо түрмэһөө табигдаһан юм. Энэ мэтын гитлеровскэ гаулейтернүүд болон министрнүүд хэдэн арбаадаараа сүлөөдэ ябажа байдаг, тиихэдэ тэдэнэй нилээд олониинь боннско засагаархинһаа түсхай туһаламжа дэмжэлгэ абана. Жэшээнь, Советскэ Прибалтикын арадуудай алууршан байһан гаулейтер Лозе гэгшэ, гитлерэй үедэ почтын министр байһан Онезорге гэгшэд пенси абадаг болонхой.

Сүлөөдэ табигдаһан нацистска гэмтэ ябадалтан мүнөө элдэб аашануудые хэжэ ороо. Боннско гүрэндэ тэдэндэ яһала һайн таатай зохид байра байдал олгогдонхой. Фельдмаршал Кессельринг гэгшэ «Стальной шлем» гэдэг рейваншистска союзые толгойлно. Генерал Андре гэгшэ неофашистска «Немецкэ имперскэ партиин» эдэбхитэй ажал-ябуулагша болоод байна. Генерал Рамке гитлеровскэ армида алба хэһэн урдын парашютистнуудэй союзай хүтэлбэрилэгшэ юм. Фельдмаршал Манштейн гэгшын түрмэһөө гараһанайнгаа һүүлээр тэрэ дары боннско канцлер Аденауэртэй уулзаһан ушарые тэмдэглэхэ хэрэгтэй.

Сүлөөдэ табигдаһан хэдэн арбаад гитлеровецүүд баруун гүрэнүүдэй сэрэгэй засагаархинай ашаар һанаа амар үлэһэн урдын нацистнуудтай нэгэдэнхэй. Эдэ бүхы господинууд боннско гүрэнэй аппарадта хүтэлбэрилхы тушаалнуудые даажа байнад. Жэшээнь, сэрэгэй гэмтэ ябадал хэһэн Копф гэгшэ Доодо Саксони гэдэг газар нютагай премьер-министр болоод байна. Ехэ стажтай нацист Роберт Лер гэгшэ боннско правительствын дотоодын хэрэгүүдэй министр болонхой. Эдэ бүхы бузар муухай үзэлтэй нацистнуудые рурска магнадуудай хүлһэншэн, Муссолиниие ехээр һүгэдэдэг байһан, мүн Герингын тон дүтын хани нүхэр боннско канцлер Аденауэр толгойлно.

Баруун Германиин хүтэлбэрилхы буржуазна партинууд мүнөө өөрынгөө политика ябуулхадаа «гурбадахи рейхын» табиһан зүргэ харгыгаар ябанад. Эдэ партинуудта мүн лэ нацистнууд гол ехэ тушаалнуудые даажа байдаг. Жэшээнь, боннско коалицада оролсодог «Сүлөөтэ демократическа партиин» һунгалтын урда тээхи программые нэрээ хухарһан геббельсовскэ радиокомментатор байһанаа Нюрнбергтэ болоһон Уласхоорондын трибуналаар сүүдлүүлһэн Ганс Фриче гэгшэ зохёоһон байха юм. Боннско республикын президент Теодор Хейсшье энэ партиин гэшүүн юм гэжэ һануулха хэрэгтэй.

Баруун Германиин общественнэ ажабайдалда нацистнуудай шурган ороод байһан ушарые реакционно хэблэлшье сэхэ руунь бэшэхэ баатай болоно. Жэшээнь, Холбоото Штадуудай монополистическэ бүлэг нюурнуудай орган «Бизнесуик» гэдэг журнал Бонндохи һанал бодолнуудта сэгнэлтэ үгэхэдөө, «урдын мэдээжэ нацистнууд дахяад гүрэн түрын тушаалнуудта шурган орожо байна» гэжэ тэмдэглээ һэн.

* * *

Баруун Германиин политическэ байдалда үзэгдэжэ байһан ушар баримтанууд гэхэдэ: фашистска этэгээдүүд боннско гүрэнэй правительственна болон партийна органуудта шурган орохоһоо гадна, мүн өөһэдынгөө организацинуудыешье байгуулжа байна.

Мүнөө боннско гүрэндэ политическэ партинууд болон бөөгнэрэлгэнүүд ажал-ябуулгаяа элитэ хэдэг болоод байна. Тиихэдээ тэдэнэр нацизмда шүтэнхэй байһан тухайгаа сэхэ руунь мэдүүлнэ. Мэнэ һаяар болохоёо байһан бундестагай һунгалтануудтай дашарамдуулан, мүнөө үедэ тэдэнэр иланхаяа эдэбхитэйгээр аашалжа байнад. Баруун Германида «немецкэ имперскэ партии», «немецкэ блок», «немецкэ гүрэнэй парти», «ниитэгерманска блок» гэхэ мэтын хэдэн олон фашистска группанууд элитээр аашалдаг болоод байна. Эдэ организацинуудай уг зорилго тухай мэдэхэ гэбэл гансахан «немецкэ сообществын» программна мэдүүлгэ дээрэһээ ойлгожо болохо байна гэбэл: тэрээн соонь «Гитлерэй захирганай системые» дан ехээр магтаһан байха юм. «Немецкэ блогые» толгойлогшо фашист Мейсснер гэгшэ мүнөө түрмэдэ һуужа байһан гитлеровскэ гросс-адмирал Деница гэгшые али болохоор магтана. Эдэ бүхы фашистска группанууд һаяхан Мюнхендэ өөһэдынгөө «имперскэ съезд» үнгэргэһэн байгаа. Тиихэдээ тэдэнэр нэгэдэмэл нацистска «немецкэ нэгэдэл» байгуулха гэжэ шиидхээ.

Бундестагта һунгагдаха кандидадуудаар дэбжүүлэгдэһэн бузар булай нацистнуудые нэрлэбэл: гитлеровскэ статс—секретарь Науман, «Гроссдейчланд» гэжэ дивизиин командир ябаһан генерал Мантейфель, Крит аралай хүн зоной алууршан ябаһан генерал Андре гэгшэд болоно. Эдэ хүнүүдые парламентда дэбжүүлһэн гансахан энэ ушарые харахадаа Баруун Германида нацизмын али тухай ехээр һэргэһэниие ойлгожо болохо байна бшуу!

Элитэ фашистска организацинуудай хажуугаар боннско гүрэндэ террористическэ, диверсионно, шпионско ажал-ябуулгануудые эрхилжэ байһан олон тоото нацистска нюуса группанууд байгуулагданхай. Тэдэндэ баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгэй засагаархин туһаламжа үзүүлнэ. Тиимэ нюуса организацинуудай нэгэн байһан «немецкэ залуушуулай техническэ албанай Союз» гэдэгые элишэлһэн тухай үнгэрэгшэ намар бүхы Германи дотор шуугаан гараа һэн. Тэрэ хадаа американска чиновник Гарвуд гэгшэһээ заабари абажа, американска эзэмдэлгын сэрэгэй засагаархинай туһаламжаар байһан юм. Энэ организациин дунда бэлэдхэгдэһэн диверсантнууд Мюнхен шадар американска полигон дээрэ һургагдадаг байба.

(Түгэсхэлынь 4-дэхи нюурта)

Студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгресс дээрэ

ВАРШАВА, сентябриин 3. (ТАСС). Студентнүүдэй Уласхоорондын союзай гүйсэдкомой элидхэл тушаа үгэ хэлэлгэ студентнүүдэй Бүхэдэлхэйн III конгрессэй мүнөөдэрэй заседани дээрэ үргэлжэлбэ.

Баруун Германиин студентнүүдэй адаглагшадай бүлэгэй түлөөлэгшэ Вольфганг Грипп түрүүшээр үгэ хэлэбэ. Бидэнэр польско арадай хани нүхэд боложо, конгрессто ерээбди, бидэнэр 1949 оной сентябриин дабтагдахагүйн тулада бүхы юумэ хэхэбди гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Германска Демократическа Республикын студентнүүдһээ манине зарим проблемэнүүд таһална, гэбэшье, Германиин нэгэдэлэй түлөө, эб найрамдалай хэрэгэй түлөө юрэнхы тэмсэл манине нэгэдүүлнэ. Германска асуудал тушаа Советскэ Союзай правительствын ното Германиие нэгэдүүлхэ зам дээрэхи шухала алхам болоно гэжэ оратор мэдүүлээ.

Баруун германска студентнүүд олон оронуудай студентнүүдэй хоорондохи хани харилсаанай ба харилсан ойлголсолгын түлөө тэмсэхэ юм гэжэ Вольфганг Грипп түгэсхэлдөө конгрессто хабаадагшадые найдуулба.

Дайн сэрэгэй галзууралгын ба хүйтэн дайнай оршон байдал студентнүүдэй заншал болоһон эрхэнүүдтэ аюул хэнэ гэжэ Шэнэ Зеландиин студентнүүдэй ажалай федерациин түлөөлэгшэ Гектор Макнейл зааба. Тэрэ хадаа Шэнэ Зеландиин студентнүүдэй ба залуушуулай организацинуудай ажабайдалда полициин һэшхэлгүйгөөр хамаархалга тухай хэлэбэ. Студентнүүдэй союзда ородог клубай гэшүүдэй суглаан дээрэ Кентерберийскэ университедтэ адаглагша боложо, полициин түлөөлэгшэ байһан байна. Нүгөө нэгэн һургуулида полици студентнүүдэй барижа ябаһан папкануудые шалгана, тэдэнэй ажалябуулга тухай студентнүүдһээ асууна. Политическэ клубай хүдэлмэридэ хабаадаһанайнь түлөө студентнүүдые тус оронһоо сүлэдэг байна.

Оратор эб найрамдалай түлөө Шэнэ Зеландиин студентнүүдэй тэмсэлэй политическэ эдэбхитэй байһаниие тэмдэглэбэ.

Хитадай Арадай республикын правительствые Нэгэдэмэл Нацинуудай Организацидахи Хитад арадай гансахан хуулита түлөөлэгшэнь мүн гэжэ мэдэрхэ, расова ёһоор доромжологдожо хохидоһон студентнүүдые хамгаалхын түлөө, Корейдэ эб найрамдал баталха гэжэ уряалһан шиидхэбэринүүд студентнүүдэй национальна конгрессүүд дээрэ һүүлшын хоёр жэлэй турша дотор абтаа гэжэ элидхэлшэ хэлэбэ.

Үдэрэй заседани дээрэ Мадагаскарай, Египедэй, Ямайкын, Хойто Африкын ба бусад оронуудай студентнүүдэй түлөөлэгшэд тэрэшэлэн үгэ хэлэбэ.

МСС-эй гүйсэдкомой гэшүүн Сото (Куба) хадаа МСС-эй II ба III конгрессүүдэй хоорондохи үе соо МСС-эй гэшүүд болохые хүсэһэн, МСС-эй соведэй сессиин заседани дээрэ абтаһан студентнүүдэй организацинуудай списогые конгрессэй баталалгада табиһан байна. Сото хадаа эдэ организацинууд МСС-эй Уставые бүрин зүбшөөнэ гэжэ мэдүүлбэ.

Студентнүүдэй Уласхоорондын союзда Цейлоной демократическа залуушуулай федерациие (студентнүүдэй секци), Гватемалын дунда һургуулинуудай һурагшадай федерациие, Реюньоной студентнэрэй союзые, Францида һуралсадаг Африкын студентнүүдэй демократическа союзай студентнүүдэй секциие, Сиамай студентнүүдэй союзые, студентнүүдэй бүхэнепальска федерациие, студентнүүдэй бүхэбирманска союзые, Ливанай студентнүүдэй бүгэдэниитын демократическа союзые, Суданай студентнүүдэй бүгэдэниитын союзые, Цейлоной студентнүүдэй союзые, Карачиин «Студентнүүдэй демократическа федерациие», Алтан Эрьеын студентнүүдэй национальна союзые, Мексико городой багшанарай национальна институдые, Кубагай национальна координационно комитедые, Египедтэ һуралсадаг Суданай студентнүүдэй бүгэдэниитын союзые, Францида һуралсадаг Камбоджын студентнүүдэй ассоциациие абаха тухай МСС-эй соведэй шиидхэбэриие конгресс нэгэн һаналаар батална.

Макс Рейман баруун германска һунгагшадта хандаба

БЕРЛИН, сентябриин 3. (ТАСС). АДН агентство Дюссельдорфһоо иигэжэ дамжуулна:

Үсэгэлдэр Германиин Коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ Макс Рейман сентябриин 6-да абаһан шиидхэбэреэ харюусалгатайгаар мэдэрэн абажа, единэ, бэеэ даанхай, эб найрамдалда дуратай Германиие байгуулха зам нээхэ гэһэн уряатайгаар баруун германска һунгагшадта хандаба. Макс Рейман Германида дэлхэйн хоёр дайнай асарһан угаа ехэ гарза хохидол ба хэлэшэгүй шанга зоболон тухай һануулба. Национальна иимэ ехэ хохидол манай арадта дахяад хэзээдэшье дабтагдаха ёһогүй гэжэ тэрэ хэлэбэ.

Макс Рейман Баруун Германида үхэл асарагша милитаризмын ба фашизмын хүсэнүүдые болюулхын, залуушуулые баалалтаар сэрэгтэ абалга болюулхын, Конституцяар хараалагдаһан арадай эрхэнүүдые һэргээн бии болгохын тулада бундестагта коммунистическэ хүсэтэ фракци байгуулха шухала байһаниие тэмдэглэбэ. Германиин Коммунистическэ партиин түрүүлэгшэ Макс Рейман түгэсхэлдөө иигэжэ хэлэбэ: «Өөрынгөө зол жаргалые бии болгохо ябадал маанарһаа мүнөө дулдыдана».

Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада Чехословацка республика туһаламжа үзүүлбэ

ПРАГА, сентябриин 3. (ТАСС). Чехословацка телеграфна агентство иигэжэ дамжуулна:

Чехословацка республикын правительство Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада туһаламжа үзүүлхэ тухай асуудалые һаяхан зүбшэн хэлсэбэ.

Хоёр арадые нэгэдүүлэгшэ үнэн зүрхэнэй хани барисаае хараадаа абажа, Чехословацка республикын правительство арадай ажахые һэргээн бодхоохо ба байгуулха хэрэгтэ ехэ туһаламжые Корейскэ Арадай-Демократическа Республикада үзүүлхэ гэжэ шиидэбэ.

Иранай урдын дипломатическа түлөөлэгшэд Иран бусажа ерэхээ арсана

ПАРИЖ, сентябриин 3. (ТАСС). Тушаалһаа гараһан, Париждахи иранска посол Багер Каземи, Брюссельдэхи посланник Амир Алаи Шамсуддин, Римдэхи посол Низам Хадже Нури ба Багдадтахи посол Мозаффар Алям гэгшэд Иран руу бусажа ерэхэгүй гэжэ бодоһон тухайгаа мэдээсэбэ гэжэ Франс Пресс агентствын корреспондент Тегеранһаа дамжуулба.

Французска скрипач Жак Тибо наһа бараба

ПАРИЖ, сентябриин 2. (ТАСС). Үсэгэлдэр Барселоннет городой дэргэдэ самолёдой эбдэрхэдэ французска алдарта скрипач Жак Тибо наһа бараа гэжэ Франс Пресс агентство мэдээсэнэ.

Корейдэ сэрэгэй пленэйхидые репатриацилга

ПЕКИН, сентябриин 2. (ТАСС). Синьхуа агентствын корреспондент Кэсонһоо иигэжэ дамжуулна:

Мүнөөдэр корейско-хитадай тала хадаа 100 американецуудые ба урда корейскэ сэрэгэй 199 пленэйхидые репатриировалба. Нүгөө тала корейскэ Арадай армиин персоналай сэрэгэй 2397 пленэйхидые репатриировалба.

Бирмэдэ гоминдановска бандануудай бузар аашанууд үргэлжэлһээр

ШАНХАЙ, сентябриин 2. (ТАСС). Бирмын территориһоо чанкайшистска бандануудые гаргаха тухай резолюци энэ оной апрелиин 23-да ООН-эй Генеральна Ассамблейн абаһан болобошье, гоминдановецууд тус орон дотор городууд ба тосхонуудта зэрлигээр добтолно. Рангунһаа абтаһан мэдээсэлнүүдэй ёһоор, Рангунһаа зүүгээр байдаг Татон городой дэргэдэ августын 31-һээ эхилжэ Бирмын правительственна сэрэгүүдэй ба чанкайшистска бандануудай хоорондо шэрүүн шанга байлдаанууд болобо.

Бирмын сэрэгэй министерствын мэдээсэһэнэй ёһоор, чанкайшистска банданууд Таиландтай хилэ залгаһан районһоо ерэбэ.

Гоминдановецууд Монг-Сатаһаа баруун-хойшоо 80 мильдэ байдаг Кенг-Тунг городые һаяшаг эзэлэн абаа. Гоминдановска бандануудта буу зэбсэгүүдые асардаг самолёдууд үдэр бүри Монг-Сатада ерэжэ байна гэжэ Рангунһаа абтаһан мэдээсэлнүүд соо хэлэгдэнэ.

Хүхюунээр амарһанай һүүлээр

Улан-Удын Железнодорожно районой № 67 һургуулиин пионернүүд ба һурагшад зунайнгаа амаралтые зугаатай хүхюунээр үнгэргөө. Зарим үхибүүд пионерскэ лагерьнуудта амараа. Нүгөө зариманиинь һургуулиингаа дэргэдэ отряд эмхидхээд, һонирхолтойгоор сагаа үнгэргөө. Тэдэнэр түрэл городойнгоо түүхэтэ газарнуудаар ябажа хараа, музейдэ ороо, Үдэ голдо уһанда тамараа, ой тайгаар ошожо, сэсэг набша суглуулаа.

Тус һургуулиин дэргэдэ 1948 ондо сад таригдаа һэн. Жэлһээ жэлдэ тус садта тополь, үлир, малина, үхэр нюдэн, канадска вишни гэхэ мэтын жэмэсүүд ба ургамалнууд нэмэжэ таригдана. Тус садта залаата шэниисэ ба юрын шэниисэ ургууланхай. Залаата шэниисын нэгэ колосто 137 орооһон ургаһан байба, харин юрын шэниисын колосто оройдоо 35 орооһон байба. Энэнь үхибүүдые айхабтар ехээр һонирхуулба.

Бороотой үдэрнүүдэй болоходо пионервожата Э. К. Брянскаягай хүтэлбэри доро «уран гартанай» кружогой хүдэлмэри ябуулагдадаг байгаа. Тэдэнэр элдэб шэрэнүүд, сабуу, хубэн болон шабын түмэрөөр янза бүриин амитадуудые, ургамалнуудые хэдэг һэн.

Һуралсалай шэнэ жэлэй эхилһэнэй һүүлээр номоо үзэхынгээ хажуугаар тус һургуулиин үхибүүд зунайнгаа [illegible] дэлмэриие үргэлжэлүү[illegible] байна.

В. Мулле[illegible]
фото ба те[illegible]

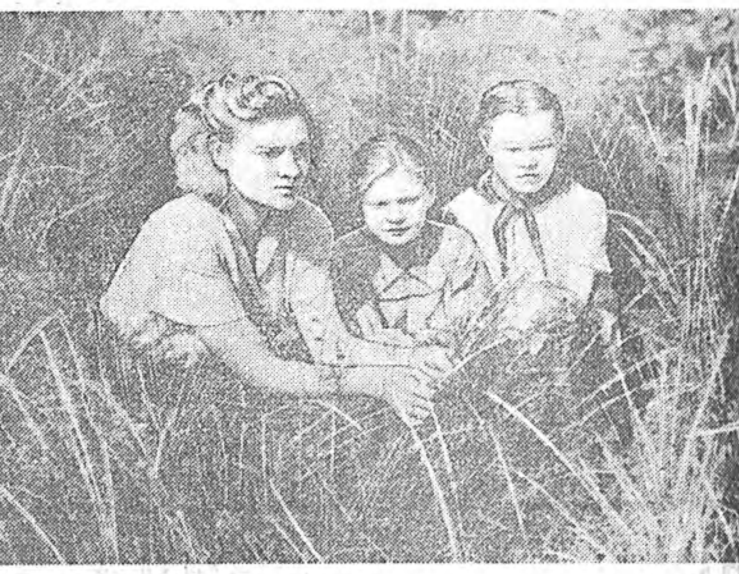

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: (дээдэ [illegible] лаһаа) пионервожата Э. [illegible] Брянская, үхибүүд Зоя А[illegible] лова, Ждакан Серпаев, Та[illegible] ра Седамбаева, Женя Дура[illegible] ва гэгшэдтэй кружогой за[illegible] ти үнгэргэжэ байна. Үхиб[illegible] дүүжэндэжэ наадана. Һург[illegible] лиин дэргэдэхи участо[illegible] даагша Л. А. Византийс[illegible] үхибүүдээр хамта люцерн[illegible] ургасые ажаглан харана.

Эб найрамдалай ба дайнай асуудалаар бүхэ австралийска съезд болохоёо байна

СИДНЕЙ, сентябриин 3. (ТАСС). Эб найрамдалай ба дайнай асуудалаар Сиднейдэ сентябриин 26-һаа 30 хүрэтэр болохо бүхэавстралийска съездэ бэлэдхэхэ ябадалда «Трибюн» газетэ бүхэли хуудаһаяа зорюулаа.

Съездые үүсхэһэн ба дэмжэһэн хүнүүдэй список соо — Австралиин церковиин элитэ ажал-ябуулагшад, культурын ажал-ябуулагшад, спортивна ба худалдаа наймаанай ажал-ябуулгын түлөөлэгшэд байлсана. Машина бүтээгшэдэй нэгэдэмэл профсоюзай бүхэавстралийска совет, шэнэ урда Уэльсын багшанарай профсоюзуудай федераци, Ньюкаслын профсоюзуудай совет, почтын хүдэлмэрилэгшэдэй нэгэдэмэл профсоюз ба котёльщигуудай профсоюз съездые дэмжэһэн профсоюзуудай дунда байна. Съездые зарлалгада туһалха комитедүүд мүнөө Австралиин бүхы штадуудта эмхидхэгдээ.

Газетэ саашаа иигэжэ бэшэнэ: «Эб найрамдалай ба дайнай асуудалаар болохо бүхэавстралийска съезд бүгэдэниитын эб найрамдалай хэрэгтэ ба австралийска арадай интересүүдтэ дайсан харша байдаг хүсэнүүдтэ добтологдоно. Энэнь австралийска лейбористска партиин баруунай хүтэлбэреэр съездэдэ хабаадахагүй гэжэ партиин гэшүүдтэ захирһан тухай мэдүүлгэһээ харагдана. Политическэ нюуса полици съездтэй холбоотой хүнүүдые, тэрэ тоодо съезд эмхидхэгшэдтэ байра хүлһөөр үгэһэн хүнүүдые айлгахые һэдэнэ гэжэ тэрэшэлэн мэдээсэнэ. Эб найрамдал хүсэгшэ австралийска арад өөрынгөө демократическа заншалнуудаар омогорходог юм, Австралиин лейбористска партиин хүтэлбэрилгэдэхи маккартизмын ааша гаргалгада эсэргүү тэмсэхэ юм. Эб найрамдалай ба дайнай асуудалаар агууехэ съездые илалтада арадай хүргэхэ байһанда нэгэшье һэжэглэлтэ байхагүй».

Бразилида үлэсэһэн хүнүүдэй үймөөн болоно

МОНТЕВИДЕО, сентябриин 3. (ТАСС). «Имперенс Популар» гэжэ бразильска газетын мэдээсэһэнэй ёһоор, үлэсхэлэн 1.500 тарияашад эдеэ хоол абахые оролдожо, Сеара штадлай Каскавел городто «добтолбо». Газетын мэдээсэһэнэй ёһоор ган болоһон Сеара, штадта олон мянгаад тарияашад олониитын хүдэлмэриин болюулагдаһантай дашарамдуулан ажамидарха ямаршье зөөригүй үлэбэ.

Аденауэр Германида аюул хэнэ

СДПГ-эй хэблэлэй албанай мэдүүлгэ

БЕРЛИН, сентябриин 3. (ТАСС). ДПА агентство иигэжэ мэдээсэнэ:

Политическэ ажал-ябуулагша гээшэ гэжэ канцлер Аденауэрые шэнжэлхэ зуураа, Германиин социал-демократическа партиин хэблэлэй албан сентябрин 2-то иигэжэ зааба: Аденауэр хадаа ниитэ германска бэшэ, харин баруун германска ажал-ябуулагша гээшэ гэжэ тэрэ заана. СДПГ-эй һаналай ёһоор, «энэ хүн Баруун Германида шүтэнхэй юм, Эльбын нүгөө талада байдаг Германиин зүүн хубиин хэрэглэхэ юумые тоодо абадаггүй юм» гэжэ хэблэлэй албанай мэдүүлгэ соонь хэлэгдэнэ. Эльбын нүгөө талада ганссахан колониальна орон байдаг юм гэдэг политигай Германиие хүтэлбэрилһэн ябадал ехэ муухай байна. Бүхы Германиин байдалые юрэнхы дээрэнь сэгнэжэ шадаха политигууд арена дээрэ дахинаа бии болоо һаа, тэдэнэр Рейнскэ областяар өөһэдыгөө хизаарлахагүй, тиигээ хадаа немецкэ арадай тогтон һууха тэмдэг энэ болохо байна.

Баруун Германида фашизм һэргэн бодожо байна

(Түгэсхэл)

Баруун Германида бии байһан энэ мэтын нюуса организацинууд «немецкэ эсэгэ ороной обороно», «социальна проблемэнүүдые шэнжэлхэ бюро», «генерал Геленэй бюро» гэхэ мэтын нэрэтэй байдаг юм. Гитлеровскэ тагнуулшан Гелен гэгшын хүтэлбэри доро байдаг шпионско центр болохо энэ бюро американска засагаархинһаа жэлдээ 3,5 миллион доллар абана.

Июниин 17-до Берлиндэ гадаадын хүлһэншэдэй хэһэн империалистическэ авантюра хадаа эдэ нюуса фашистска центрнүүдтэ юунэй түлөө «кадрнуудые» бэлэдхэдэг байһыень гэршэлэн харуулһан байгаа. «Немецкэ залуушуулай союзай», «немецкэ блогой» болон бусад организацинуудай бандидууд ба алууршад американска офицернүүдэй захиралтаар тэрэ үдэр Германска Демократическа Республикада эсэргүү провокаци хэхын тулада, алаха хюдахын тулада, гал түймэр табихын тулада Зүүн Берлинэй үйлсэнүүдтэ эльгээгдээ һэн.

* * *

Баруун Германида фашизмын һэргэн бодожо байһан ябадал хадаа баруун германска улад зоной дунда һанааеынь зобоожо, тэдэнэр энээниие эрид буруушааһан протест хэжэ байна. Гитлеровскэ эзэрхэлгын айдаһатай муухай жэлнүүдые мартаагүй байһан простой хүнүүд болбол «гурбадахи рейхын» урдын зонхилогшодой дахяад хуули захиргаанда шурган орожо байһыень ажаглан харахадаа тон ехээр һанаагаа зобоно.

Баруун гүрэнүүдэй эзэмдэлгын сэрэгүүдэй засагаархин гээшэ 1945 оной май һарада немецкэ арадай хахасаһан тэдэ хархис хара үзэлтэниие дахяад засагаа бариха тушаалда табижа байна гэжэ тэндэхи ажалшад ойлгожо эхилээ. Нацистска пропагандистнуудай милитаристска, реваншистска һэдэлгэнүүдые гаргахадань ажалшадай зүгһөө харюу үгэхэ ушарнууд улам олоор үзэгдэдэг болонхой. Мэнэ һаяхан Франкфурт-на-Майне городой ажалшад сэрэгэй гэмтэ ябадал хэһэн генерал Андрейн үгэ хэлэхэдэ суглараад байһан нацистска суглаае тараан намнаһан байгаа. Аденауэрэй шайкын байгуулжа байһан фашистска ёһо гуримуудта арад зон эрид шангаар эсэргүүсэдэг болоо.

Нацистска хүсэнүүдэй эдэбхитэй болоод байһанда һанаагаа зобожо байһанаа зарим буржуазна бүлэг нюурнуудшье нюужа далдалжа шаданагүй. «Алльгемейне цейтунг» гэдэг штуттгартска буржуазна газетэ болбол «Баруун Германида реакци хурдан түргэн темпээр дабшажа ябана» гэжэ һанаагаа зобонгёор тэмдэглэһэн байха юм.

Террор хэжэ хашалан үзүүлжэ байгаашье һаань Коммунистическэ партиин хүтэлбэри доро ябаһан Баруун Германиин түрүү үзэлтэй ажалшад нацистска шайкада болон тэрэниие үмөөрэгшэдтэ эсэргүүсэн эдэбхитэйгээр тэмсэнэ. Гитлеровецуудэй эзэрхэлгэһээ наһан үедөө хахасаһан Германска Демократическа Республикын улад зон бүхыдөө иимэ тэмсэл хэхэдэнь, тэдэниие дэмжэн дүнгэлсэнэ. Немецкэ арадай түрүү хүсэнүүдэй хамтаран хэжэ байһан тэмсэл хадаа Германиие нэгэдэмэл демократическа гүрэн болгохо, энэ түрэндэ гитлеровскэ хог богуудые дууһан үгы хэхэ хэрэгтэ зорюулагданхай. Мүнөө болохоёо байгаа боннско бундестагта һунгаха һунгалтанууд дээрэ Германиин Коммунистическэ парти болбол Баруун Германиин политическэ ажабайдалые демократизацилхын түлөө, тэрэниие нацистска авантюристнуудһаа сэбэрлэхын түлөө эрид шууд тэмсэхэ гэһэн лозунг табиха юм. «Фашистска болон милитаристска организацинуудые хаазарлажа, тэдэнэй ажал-ябуулгые огтолон болюулхые эринэ» гэжэ Германиин Коммунистическэ партиин һунгуулиин программа соо хэлэгдэнэ.

Фашизмын һэргэхэ ябадалда эсэргүүсэн Баруун Германиин прогрессивнэ хүсэнүүдэй хэжэ байһан тэмсэл хүндэ хүшэр условидо боложо байна. Теэд, Аденауэрэй болон тэрэниие даллалдаг гадаадын империалистнуудай байгуулһан реакционно ёһо гуримые шоо үзэн буруушааһан эб найрамдалда дуратай бүхы хүн түрэлтэн тэдэниие һайшаан дэмжэжэ байна бшуу.

Л. БЕЗЫМЕНСКИЙ.

Гүрэндэ һү тушааха даалгабаряа дүүргэ[illegible]

Ниитын адуу малай ашаг шэмэ үгэлгые улам дээшэлүүлхын түлөө бүхы хүсэеэ элсүүлэн хүдэлмэрилһэнэй ашаар Ториин аймагай олонхи колхозууд энэ жэлдэ гүрэндэ һү тушаалгаяа амжалтатайгаар ябуулжа байна.

Һүүлэй мэдээнэй ёһоор, тус аймагай Свердловэй нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэгшэнь нүхэр Десятов) һү тушаалгаар даалгабаряа 120 процент дүүргээ, мүн Анд[illegible] нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэ[illegible] нүхэр Каратаев) —107, Ста[illegible] нэрэмжэтэ колхоз (түрүүлэ[illegible] нүхэр Федотов) — 100 про[illegible] дүүргэһэн байна.

Мүнөө эдэ колхозууд түсэбһэ[illegible] дуур һү тушаагаа хадаа а[illegible] шинануудые абаха байна.

Д. Доржи[illegible]

Загаһашадта концерт

Загаһа барилгын хүдэлмэридэ ябажа байгаа колхознигуудта концерт харуулхаяа Кабанскын аймагай Посольско сомоной Соведэй клубай уранһайханай самодеятельностиин коллектив Байгал гараба.

Тэрэнэй табиһан концертнүүдые колхознигууд ба загаһа барилгын гүрэнэй бригадын гэшүүд ехэ һонирхон хараад, тэдэндэ баяс[illegible] хүргэнэ.

Һаяар тус коллектив таря[illegible] ряалга дээрэ ажаллажа б[illegible] колхознигуудта концерт хару[illegible] колхозуудаар ябажа эхилээ.

С. Собенни[illegible]

Редактор Б. Ц. ЦЫЖИПО[illegible]

Мүнөөдэр кинотеатрнуудта

«ПРОГРЕСС» кинотеатрта — «Арена смелых» (12, 14, 16, 18, 20 ба 22 ч.).

«ЭРДЭМ» кинотеатрта — Адмирал Ушаков» (11 ба 13 ч.), «Парень из нашего города» (15, 17 ба 21 ч.), «Три мушкетера» (19 ба 23 ч.).

«ХРОНИКА» кинотеатрта—«В [illegible] лях» (13, 15 ба 17 ч.), «Сила [illegible] гэжэ документальна фильм (1[illegible] «Пекарь императора» (20 ч. 30 [illegible] 22 ч. 30 м.).

Адрес редакции: г. Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. Телефоны редакции: редактора—23, заместителя редактора—7-85, отв. секретаря—3-23, партийной жизни, сельского хозяйства—10.17, пропаганды и переводов—6-84, культуры и быта, промышленности —4-52, мест. информации и писем—11.05. Для междугородных переговоров—16.

Н—00618. Типография отдела издательств и полиграфической промышленности Министерства культуры БМАССР.